

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«Затверджую»
Проректор з навчальної роботи
-----О. В. Проценко
“-----”----- 2009 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни
«МІКРОЕКОНОМІКА»
для студентів 2 курсу

Курс – II
Семестр - III
Лекції – 30
Практичні заняття – 36
Індивідуальні заняття - 26
Самостійна робота - 85
Усього – 177 (2 кредиту)
Форма контролю : іспит

«Затверджено»
на засіданні кафедри
загальної економічної теорії
Протокол № 1
від 4.09.2009 р.
Зав. кафедри, професор

_____ Зверяков М.І.

“Затверджено”
на засіданні Вченої Ради
ФЕУВ
Протокол №1
від “1” “8.09.” 2009 р.
декан ФЕУВ
_____ Ляліков С. В.

Одеса 2009

1. МЕТА ТА ЗАДАЧІ КУРСУ

Вивчення економічної теорії в Одеському державному економічному університеті складається з трьох навчальних дисциплін – політичної економії, мікроекономіки, макроекономіки.

Мікроекономіка представляє собою ту частину економічної теорії, яка досліджує поведінку окремих економічних одиниць, зокрема – домашніх господарств та фірм. Зосереджуючи увагу на проблемах вибору та поведінки агентів ринку в умовах обмежених ресурсів, мікроекономіка формує уявлення щодо природи ринкової координації, механізмів алокації ресурсів та специфіки розподілу. Вона намагається пояснити соціальні явища так, нібито-то події реального життя складаються з безлічі окремих актів вибору, що здійснюють люди. Застосування такого підходу дало можливість економістам пояснити особливості політичної та управлінської діяльності, представити її у вигляді певного ринка, з притаманним йому попитом та пропозицією.

Аналіз економічної поведінки фірми концентрується на рішеннях пов'язаних з виробництвом та теорією ціни. При цьому значна увага приділяється типу ринка, на якому існує фірма, його характеристики з точки зору особливості конкуренції. Таким чином увага зосереджується на організаційних умовах досягнення ефективності економічними одиницями. Сфера застосування ринкового підходу є настільки широкою, що він стає універсальним методом прийняття рішень завжди, коли мають місце обмежені ресурси та конкуруючі цілі.

Економічний аналіз є корисним лише у ринковій економіці, в ізольованому господарстві у ньому немає потреби. Саме цим пояснюється, чому в сучасних умовах економічна наука перетворилась на царину соціальних наук, яка привертає до себе всебічну суспільну увагу. Оволодіння мікроекономічним аналізом є важливою умовою формування економічного мислення, раціонального відношення до подій суспільного життя. Цим же пояснюється і необхідність вивчення мікроекономіки майбутніми економістами.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/ п	ТЕМА	Кількість годин				
		Всього 177	з них			
			Лекції 36	Сем. заняття 42	Індивід заняття 26	Самост робота 73
	1	2	3	4	5	6
1	Предмет і метод мікроекономіки	11	2	2	2	5
2	Ринкова організація: зміст та структура	20	4	4	4	8
3	Потреби, блага, корисність	10	2	2	2	4
4	Попит і пропозиція в механізмі ринку	16	4	4	2	6
5	Аналіз поведінки споживача	16	4	4	2	6
6	Мікроекономічна модель фірми	16	4	4	2	6
7	Витрати виробництва	12	2	2	2	6
	Модульна контрольна робота №1	6	-	2	-	4
8	Модель фірми в умовах досконалої конкуренції	12	2	2	2	6
9	Модель фірми в умовах недосконалої конкуренції	18	4	6	2	6
10	Ринки факторів виробництва	24	6	6	4	8
11	Загальна рівновага та ефективність	10	2	2	2	4
	Модульна контрольна робота №2	6	-	2	-	4

3. ПРОГРАМА КУРСУ “МІКРОЕКОНОМІКА”

Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки

Лекції	Сем.	Інд.	Сам.
2	2	2	7

Політична економія, мікро - та макроекономіка як напрямки дослідження сучасної теоретичної економіки. Визначення вартості в різних напрямках економічної думки. Трудова теорія вартості та теорія корисності. Об’єктивістський підхід у вивченні економічних явищ політичною економією та суб’єктивістський підхід мікроекономіки. Зв’язок мікроекономіки з іншими науками. Індивідуальне та суспільне використання економічних знань.

Проблема обмеженості ресурсів і необхідності вибору. Альтернативність цілей використання обмежених ресурсів і раціональність поведінки суб’єктів господарства. Крива виробничих можливостей.

Предмет мікроекономіки. Суб’єкти та об’єкти економічних відносин на мікрорівні. Індивід. Домогосподарство. Фірма.

Мікроекономічний аналіз. Принципи мікроекономічного аналізу: суб’єктивізм, раціональність, альтернативність в умовах обмеженої інформації та невизначеності. Позитивний та нормативний мікроекономічний аналіз.

Мікроекономічний інструментарій: граничний аналіз, математичне моделювання, лінійні та нелінійні функції. Мікроекономічні моделі.

Рівноважний та нерівноважний аналіз. Загальні положення теорії рівноваги.

Тема 2. Ринкова організація : зміст та структура

4	4	2	8
---	---	---	---

Основні економічні проблеми. Що виробляти? Як виробляти? Для кого виробляти? Типи економічних систем.

Ринок. Функції ринку. Умови, при яких ринок виконує притаманні йому функції. Приватна власність. Повна економічна самостійність і відповідальність суб’єктів господарювання. Вільне ціноутворення. Наявність ринкової інфраструктури. Конкуренція.

Класифікація ринків: за формами організації, за галузевою ознакою, регульовані та нерегульовані, за територіальною ознакою.

Види ринків за типами конкуренції. Ринок досконалої конкуренції як теоретична модель ринкової економіки. Ринки недосконалої конкуренції. Чиста монополія. Монопсонія. Олігопольний ринок. Ринок монополістичної конкуренції.

Форми та методи конкурентної боротьби. Цінова та нецінова конкуренція. Змагальна та потенціальна конкуренція. Ринкова кон’юнктура. Фактори ринкової кон’юнктури.

Тема 3. Потреби, блага, корисність

2	2	2	4
---	---	---	---

Економічні потреби та їх класифікація.

Визначення благ. Економічні блага. Класифікація економічних благ.

Корисність. Величина корисності. Загальна корисність. Гранична корисність. Графічне зображення загальної та граничної корисності. Динаміка загальної та граничної корисності при зміні кількості блага. Закон спадної граничної корисності.

Тема 4. Попит і пропозиція в механізмі ринку Взаємодія попиту і пропозиції

4 4 2 6

Гранична корисність та індивідуальний попит. Визначення індивідуального попиту. Зміст закону попиту, його графічне та алгебраїчне зображення. Ринковий попит. Зміна обсягу попиту та зміна попиту. Нецінові детермінанти попиту.

Пропозиція. Зміст закону пропозиції, його графічне та алгебраїчне зображення. Зміна пропозиції та зміна обсягу пропозиції. Нецінові детермінанти пропозиції.

Взаємодія попиту і пропозиції. Поняття ринкової рівноваги та її графічне зображення. Механізм встановлення ринкової рівноваги. Рівноважна ціна.

Попит і пропозиція в умовах контролю над цінами.

Поняття еластичності. Визначення цінової еластичності попиту. Коефіцієнт цінової еластичності попиту. Визначення цінової еластичності попиту за показником загальної виручки. Фактори, які зумовлюють цінову еластичність попиту. Вплив цінової еластичності попиту на поведінку продавця.

Визначення еластичності попиту відносно доходу. Коефіцієнт еластичності попиту відносно доходу. Визначення перехресної еластичності попиту. Коефіцієнт перехресної еластичності попиту. Практичне значення еластичності попиту відносно доходу та перехресної еластичності.

Поняття цінової еластичності пропозиції. Коефіцієнт цінової еластичності пропозиції. Вплив фактора часу на еластичність пропозиції.

Застосування теорії еластичності.

Тема 5. Аналіз поведінки споживача

2 4 2 8

Характеристика поведінки споживача. Раціональність вибору та рівновага споживача. Рівновага споживача та рівень його добробуту.

Кардиналістський підхід у визначенні споживацьких переваг. Рівність зважених граничних корисностей благ.

Ординалістський підхід у визначенні споживацьких переваг. Крива байдужості споживача. Графічне зображення кривої байдужості. Властивості кривої байдужості. Карта байдужості. Гранична норма субституції. Зона субституції. Рента споживача.

Бюджетна лінія споживача. Графічне та алгебраїчне зображення бюджетної лінії. Поняття нахилу бюджетної лінії. Властивості бюджетної лінії. Стан рівноваги споживача з позиції ординалістської теорії.

Зміна стану рівноваги споживача при зміні його доходу і цін благ. Крива “дохід – споживання”. Крива “ціна – споживання”. Ефект доходу і ефект заміщення. Блага нижчого порядку. Парадокс Гіффена.

Тема 6. Мікроекономічна модель фірми

4 4 2 8

Поняття фірми. Концепція фірми у мікроекономічній теорії. Фірма та ринок. Умови, які необхідні для функціонування фірми. Пучок прав власності. Цілі функціонування фірми. Види фірм за формами власності. Фактор часу у функціонуванні фірми. Миттєвий, короткостроковий та тривалий періоди у функціонуванні фірми.

Загальний, середній та граничний дохід фірми.

Валовий та чистий прибуток.

Фактори виробництва, їх групування. Виробнича функція. Відношення взаємозаміни та взаємодоповнення між факторами виробництва.

Сукупний, середній та граничний продукт.

Виробнича функція з одним змінним фактором. Динаміка середньої і граничної продуктивності при зміні одного фактора. Закон спадної віддачі (продуктивності) факторів виробництва. Рівновага виробника з точки зору рівності зваженої продуктивності факторів виробництва. Правило максимізації прибутку.

Виробнича функція з двома змінними факторами. Ізокванта та її властивості. Взаємозамінність факторів виробництва. Гранична норма технічного заміщення.

Тема 7. Витрати виробництва

2 2 2 8

“Нормальний прибуток” як елемент витрат в теорії мікроекономіки. Економічний та бухгалтерський прибуток. Протиріччя в визначенні категорії “економічний прибуток”.

Витрати виробництва у короткому періоді. Постійні, змінні, середні та граничні витрати. Графічне зображення постійних, змінних, середніх та граничних витрат. Типовий характер зміни витрат у короткостроковому періоді. Закон зростаючих граничних витрат.

Витрати в довгостроковому періоді. Крива тривалих витрат. Види кривих тривалих витрат.

Технологічний вибір фірми в розробці довгострокової стратегії. Варіанти технологічного вибору. Ізокоста. Графічне та алгебраїчне зображення ізокошти. Карта ізокошти. Графічне та алгебраїчне зображення рівноваги виробника.

Позитивний та негативний ефект від масштабу.

Тема 8. Модель фірми в умовах досконалої конкуренції

2 2 2 6

Два підходи до визначення обсягу виробництва з метою максимізації прибутку. Визначення ціни та обсягу виробництва в умовах ринку досконалої конкуренції. Умови рівноваги фірми, графічне зображення. Співвідношення ринкової ціни та умов прибутковості, беззбитковості та збитковості фірм. Загранична, гранична та догранична фірми. Пропозиція фірми в короткостроковому періоді.

Рівновага фірми і галузі в довгостроковому періоді.

Тема 9. Модель фірми в умовах недосконалої конкуренції

4 6 2 6

Чиста монополія. Визначення ціни та обсягу виробництва в умовах чистої монополії. Економічні наслідки чистої монополії. Монополія та науково-технічний прогрес. Цінова дискримінація.

Антимонопольна політика. Напрями державного впливу на поведінку чистого монополіста. Рівень регулювання державою ціни монополіста. Приклади боротьби з монополізмом у вітчизняній та іноземній економіках.

Олігополія. Моделі ціноутворення на олігопольному ринку. Модель ламаної кривої попиту. Картель. Модель домінуючої фірми. Ціноутворення за принципом „витрати плюс”. Особливості нецінової конкуренції в умовах олігополії.

Монополістична конкуренція. Визначення ціни та обсягу виробництва в умовах монополістичної конкуренції. Нецінова конкуренція. Реклама.

Тема 10. Ринки факторів виробництва

4 6 2 8

Загальна характеристика факторних ринків. Взаємозв'язок ринків продукту та ринків факторів виробництва. Особливості попиту та пропозиції на фактори виробництва.

Теорія розподілу доходу за власністю на фактори виробництва. Вартісний граничний продукт та ціна фактора.

Ринок праці та його відмінність від інших ринків. Монополія приватної власності на засоби виробництва і монополія профспілок на ринку праці. Контроль профспілок над пропозицією праці.

Особливості механізму та фактори регулювання сучасного ринку праці. Зайнятість, характер та структура праці в умовах сучасного НТП.

Дерегулювання ринку праці.

Капітал як фактор виробництва. Форми капіталу.

Інвестиції. Валові та чисті інвестиції. Короткотермінові інвестиції та довготермінові інвестиції.

Поняття дисконтної величини. Особливості землі як фактора виробництва. Пропозиція землі. Особливості формування попиту на землю. Фактори, що впливають на попит і пропозицію землі.

Тема 11. Загальна рівновага та ефективність

- - 2 4

Методологія загального рівноважного аналізу. Часткова і загальна рівновага. Ефект зворотного зв'язку. Закон Вальраса.

Рівновага в економіці обміну. Необхідність та вигоди ринкового обміну. Порівняння граничних норм заміщення для пар товарів, що обмінюються. Діаграма Еджворта. Ефективність при обміні. Крива контрактів. Парето-ефективний розподіл.

Ефективність у виробничій сфері. Розподіл виробничих ресурсів.

Загальна рівновага та економіка добробуту. Сукупна (зведена) ефективність конкурентних ринків. Причини обмеженої здатності ринкового регулювання. Оптимум та квазіоптимум ринкової системи. Теорія загальної рівноваги та політика в галузі економіки добробуту. Критерії оцінки добробуту.

Провали ринку. Провали держави.

4. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Предмет та метод мікроекономіки

1. Політична економія, мікро - та макроекономіка як напрямки дослідження сучасної теоретичної економіки:
 - а) визначення вартості в різних напрямках економічної думки;
 - б) об'єктивістський підхід у вивченні економічних явищ політичною економією та суб'єктивістський підхід мікроекономіки;
 - в) зв'язок мікроекономіки з іншими науками.
2. Обмеженість ресурсів та необхідність вибору, прагнення до ефективного використання ресурсів:
 - а) альтернативність цілей використання обмежених ресурсів;
 - б) крива виробничих можливостей.
3. Предмет мікроекономіки. Суб'єкти та об'єкти мікроекономічних відносин на мікрорівні (індивід, домогосподарство, фірма).
4. Мікроекономічний аналіз:
 - а) принципи мікроекономічного аналізу (суб'єктивізм, раціональність, альтернативність в умовах неповної інформації та невизначеності);
 - б) позитивний та нормативний мікроаналіз;
 - в) мікроекономічний інструментарій (граничний аналіз, математичне моделювання, лінійні та нелінійні функції, аналіз та синтез, індукція та дедукція);
 - г) рівноважний та нерівноважний методи аналізу.

Література

1. Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе / Пер. с англ. – М.: Дело ЛТД, 1994, гл. 17, с.647 – 661.
2. Брагинский С.В., Певзнер Я.А. Политическая экономия: дискуссионные проблемы, пути обновления. – М.: Мысль, 1991.
3. Будаговська С., Кілієвич О. та ін. Мікроекономіка. Макроекономіка. – К.: Основи, 1998, с.12 – 17, 20 – 21.
4. Водомеров Н.К. Некоторые вопросы теории стоимости // Вестн. Моск. ун-та. Сер. Экономика. – 1999. – №6. – с.23 – 40.
5. Добрынин А. Еще раз о предмете исследования экономической теории // РЭЖ. – 1993. – №6.
6. Економічна теорія. / За ред. Є.М.Воробйова. – К.: Харків, 2001, с.36 – 47.
7. Зяблюк Р.Т. Трудовая теория стоимости и полезность. – М.: Экономический факультет, ТЕИС, 2001, с.9–31, 187-197.
8. Маршалл А. Принципы экономической науки. – М.: Прогресс, 1993.

9. Нуреев.Р.М. Курс микроэкономики. – М.: НОРМА, 2002, с.1– 43.
- 10.Нуреев Р.М. Предпосылки новой экономической парадигмы: онтология и гносеология // Вопросы экономики. – 1993. – №4.
- 11.Основи економічної теорії. Мікроекономіка. Макроекономіка. / За ред. А.К. Покритана, М.І. Збарського. – Одеса, 1999, с.5–16.
- 12.Піндайк Р., Рубінфелд Д. Мікроекономіка. – К.: Основи, 1996, с.20–32.
- 13.Самуельсон П. Економіка. – Львів.”Світ”,1993.
- 14.Симкина Л.Г., Корнейчук Б.В. Микроэкономика /2-е изд. – СПб., 2003, с.12–33.
- 15.Словник сучасної економіки МАКМІЛЛАНА / Пер. з англ./ К.:”АртЕк”, 2000.
- 16.Харвей Дж. Современная экономическая теория: Пер. с англ. – М.:ЮНИТИ-ДАНА, 2003, с.8–34.
- 17.Шерер Ф., Росс Д. Структура отраслевых рынков: Пер. с англ. – М.: ИНФРА-М, 1997, с.2–5.
- 18.Экономическая теория / Под ред. Дж. Итуэлла, М. Милгейта, П. Ньюмена: Пер. с англ. – М.: ИНФРА-М, 2004, с. 458–469, 485–492, 680–687.
- 19.Экономическая теория: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений / Под ред. В.Д. Камаева. – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999, с. 9–23.
- 20.Ястремський О.І., Гриценко О.Г. Основи мікроекономіки. –К.: Товариство “Знання”,1999, с.5–49.

Реферати

1. Мікроекономіка як напрямок дослідження сучасної теоретичної економіки.
2. Різні підходи у визначенні вартості.
3. Маржиналізм – теоретична основа сучасної мікроекономіки.

Тема 2. Ринкова система: зміст і структура

Заняття І

1. Основні економічні проблеми: Що виробляти? Як виробляти? Для кого виробляти? Типи економічних систем.
2. Визначення поняття “ринок”. Функції ринку:
 - а) узгодження економічних інтересів;
 - б) регулююча;
 - в) контролююча;
 - г) інформаційна;
 - д) стимулююча;
 - ж) санаційна.
3. Умови функціонування ринку.

Заняття ІІ

1. Класифікація ринків:
 - а) за формами організації;
 - б) за галузевими ознаками;

- в) за територіальними ознаками;
- г) регульовані та нерегульовані ринки.
- 2. Види ринків за типами конкуренції:
 - а) ринки досконалої конкуренції;
 - б) ринки недосконалої конкуренції.
- 3. Форми та методи конкурентної боротьби.
- 4. Ринкова кон'юнктура: сутність та фактори, які її визначають.

Література

1. Борисенко З. Умови економічної конкуренції в Україні // Економіка України. – 2002. – №10.
2. Долан Эдвин Дж., Линдсей Дэвид Э. Рынок: микроэкономическая модель. – СПб., 1992, с. 9–17.
3. Ивашковский С.Н. Микроэкономика. – М.: Дело, 1998, с. 42–48.
4. Макконнелл К., Брю С. Экономикс. Принципы, проблемы и политика. В 2 т. – М.: Республика, т.1, с. 51–60, 65–67, 112–114, 124–126.
5. Маршалл А. Принципы политической экономии. – М., 1983. Т. 2. Кн.5. Гл. 1.
6. Нагарний О. Захист від недобросовісної конкуренції: світовий досвід та українські реалії // Юрид. Вісн. України. – 2000. – № 35.
7. Нуреев Р.М. Курс микроэкономики. – М.: НОРМА, 2002, с. 80–81.
8. Основы экономической теории. Микроэкономика. Макроекономика. / За ред. А.К. Покритана, М.І. Збарського – Одеса, 1999, с. 17–34.
9. Піндайк Р, Рубінфелд Д. Мікроекономіка. – К.: Основи, 1996, с.27–29, 299– 328.
10. Симкина Л.Г., Корнейчук Б.В. Микроэкономика /2-е изд. – СПб.: 2003, с.27–34.
11. Смит А. Исследования о природе и причинах богатства народов. – М., 1962, кн. 1, гл. 5,6,7.
12. Хайек Ф. Дорога к рабству – М.: Экономика, 1992, гл. 8.
13. Харвей Дж. Современная экономическая теория: Пер. с англ. – М.: ЮНИТИ–ДАНА, 2003, с. 35–53.
14. Шерер Ф., Росс Д. Структура отраслевых рынков: Пер. с англ. – М.: ИНФРА–М, 1997.
15. Экономика фирмы. Словарь-справочник / Под ред. В.К.Скляренко, О.И.Волкова. – М.: ИНФРА – М, 2000, с. 242–249.
16. Экономическая теория / Под ред. Дж. Итуэлла, М. Милгейта, П. Ньюмена: Пер. с англ. – М.: ИНФРА–М, 2004, с.517–523.
17. Экономическая теория: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений / Под ред. В.Д. Камаева. – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999, с. 24–65.

Реферати

1. Моделі економічних систем.
2. Сутність та форми конкуренції.
3. Особливості ринкової організації господарств в Україні.
4. Проблеми приватизації в Україні.

5. Загальна характеристика ринкової кон'юнктури в сучасній Україні.
6. Особливості ринкової інфраструктури в Україні.

Тема 3. Потреби, блага, корисність

1. Потреби та їх класифікація.
2. Блага та їх класифікація.
3. Корисність. Величина корисності. Загальна і гранична корисність блага. Закон спадної граничної корисності.

Література

1. Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе / Пер. с англ. – М.: Дело ЛТД, 1994, гл. 17, с.647–661.
2. Брагинский С.В., Певзнер Я.А. Политическая экономия: дискуссионные проблемы, пути обновления. – М.: Мисль, 1991.
3. Долан Элвин Дж., Линдсей Давид Э. Рынок: микроэкономическая модель. – СПб., 1992, с.107–109.
4. Маршалл А. Принципы экономической науки. М.: Прогресс, 1993, т.1, с.155–166.
5. Нуреев Р.М. Курс микроэкономики. – М.: НОРМА, 2002, с.44–49.
6. Основы экономической теории. Микроэкономика. Макроэкономика./ Под ред. А.К. Покрытана, М.И. Збарского – Одесса: ОГЭУ, 1999, с. 35–52.
7. Основы економічної теорії. Політекономічний аспект. / За ред. Г.Н. Климка. К.: “Знання–Прес”, 2002, с.114.
8. Пезенти А. Очерки политической экономии капитализма. – М.: Прогресс, 1976, Т.2, с.345–357.
9. Піндайк Р., Рубінфелд Д. Мікроекономіка. – К.: Основи, 1996, с.66–95.
10. Потапов В.В. Модификация теории полезности. – М.: Мысль, 1984.
11. Симкина Л.Г., Корнейчук Б.В. Микроэкономика /2-е изд. – СПб., 2003, с.72–77.
12. Словник сучасної економіки МАКМІЛЛАНА / Пер. з англ./ К.: ”АртЕк”, 2000.
13. Теория потребительского поведения и спроса / Под общ. Ред. В.М. Гальперина. – СПб.: Экономическая школа, 1993.
14. Экономическая теория / Под ред. Дж. Итуэлла, М. Милгейта, П.Ньюмена: Пер. с англ. – М.: ИНФРА–М, 2004, с. 434–446.
15. Экономическая теория: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений / Под ред. В.Д. Камаева. – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: Гуманит. Изд. Центр ВЛАДОС, 1999, с.66–75.
16. Ястремський О.І., Гриценко О.Г. Основи мікроекономіки.– К.: Товариство “Знання”, 1999, с.92–149.

Реферат

Визначення та класифікація „блага” різними течіями економічного аналізу.

Тема 4. Попит і пропозиція в механізмі ринку

Заняття І

1. Попит, закон попиту:
 - а) визначення індивідуального попиту, функція та крива індивідуального попиту;
 - б) ринковий попит;
 - в) нецінові детермінанти попиту.
2. Пропозиція, закон пропозиції:
 - а) визначення індивідуальної пропозиції, функція та крива індивідуальної пропозиції;
 - б) ринкова пропозиція;
 - в) нецінові детермінанти пропозиції.
3. Взаємодія попиту і пропозиції, ринкова рівновага:
 - а) визначення ринкової рівноваги, рівноважна ціна;
 - б) порушення ринкової рівноваги, дефіцити та надлишки.
4. Попит і пропозиція в умовах контролю за цінами.

Заняття II

1. Еластичність попиту:
 - а) визначення цінової еластичності попиту, вимір цінової еластичності попиту;
 - б) визначення цінової еластичності попиту за показником загальної виручки;
 - в) фактори, які зумовлюють цінову еластичність попиту;
 - г) еластичність попиту відносно доходу та цін на інші блага.
2. Еластичність пропозиції. Фактори, які впливають на еластичність пропозиції.
3. Застосування теорії еластичності.

Література

1. Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе / Пер. с англ. – М.: Дело ЛТД, 1994, гл. 13.
2. Будаговська С., Кілієвич О. та інші. Мікроекономіка. Макроекономіка. – К. : Основи, 1998, с.23–40.
3. Долан Элвин Дж., Линдсей Дэвид Э. Рынок: микроэкономическая модель. – СПб., 1992, с. 31–58.
4. Емцов Р.Г., Лукин М.Ю. Микроэкономика. – М.: ДИС, 1997, с.34–53.
5. Ивашковский С.Н. Микроэкономика. – М.: Дело, 1988, с. 57–94.
6. Макконнелл К., Брю С. Экономикс. – М.: Республика, 1992, т.1, с.61–67, т.2, с.12–28.
7. Нуреев Р.М. Курс микроэкономики. – М.: НОРМА, 2002, с. 82–95.
8. Основи економічної теорії. Політекономічний аспект. / За ред. Климка Г.Н. – К.: Знання–Прес, 2002, с.186–200.
9. Основы экономической теории. Микроэкономика. Макроекономика. / Под. ред. А.К. Покрытана, М.И. Збарского. – Одесса, ОГЭУ, 1999, с. 53–70.
10. Пезенти А. Очерки политической экономии капитализма. – М.: Прогресс, 1976, т.2, с.360–391.
11. Маршалл А. Принципы экономической науки. – М.: Прогресс, 1993, т.1, с.163.

12. Піндайк Р., Рубінфелд Д. Мікроекономіка – К.: Основи, 1996, с.33–65.
13. Самуельсон П., Нордгауз В. Мікроекономіка. – К.: Основи, 1998.
14. Симкина Л.Г., Корнейчук Б.В. Микроэкономика. 2-е изд. – СПб., 2003, с.34–71.
15. Словник сучасної економіки МАКМІЛЛАНА / Пер. з англ./ К.: ”АртЕк”, 2000.
16. Харвей Дж. Современная экономическая теория: Пер. с англ. – М.: ЮНИТИ–ДАНА, 2003, с. 54–96.
17. Экономическая теория: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений / Под ред. В.Д. Камаева. – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: Гуманит. Изд. Центр ВЛАДОС, 1999, с.9–23.
18. Экономическая теория / Под ред. Дж. Итуэлла, М. Милгейта, П.Ньюмена: Пер. с англ. – М.: ИНФРА–М, 2004, с.263–273.
19. Ястремський О.І., Гриценко О.Г. Основи мікроекономіки. – К.: Товариство “Знання”, 1998, с.50–91.

Реферат

Практичне застосування теорії еластичності.

Тема 5. Аналіз поведінки споживача

Заняття І

1. Характеристика поведінки споживача:
 - а) раціональність поведінки споживача;
 - б) визначення стану рівноваги.
2. Кардиналістський підхід у визначенні споживацьких переваг:
 - а) сутність кардиналістської теорії;
 - б) рівність зважених граничних корисностей благ.

Заняття ІІ

1. Ординалістський підхід у визначенні споживацьких переваг:
 - а) криві байдужості, карта байдужості;
 - б) бюджетна лінія та її властивості;
 - в) графічне та алгебраїчне зображення стану рівноваги споживача;
 - г) зона субституції. Рента споживача.
2. Зміна стану рівноваги споживача при зміні його доходу і цін благ:
 - а) крива „доход-споживання”;
 - б) крива „ціна-споживання”.
3. Ефект заміщення та ефект доходу.

Література

1. Брагинский С.В., Певзнер Я.А. Политическая экономия: дискуссионные проблемы, пути обновления. – М.: Мисль, 1991, с.50.
2. Будаговська С. та ін. Мікроекономіка. Макроекономіка. – К.: Основи, 1998, с. 44–61.
3. Горобчук Т.Т. Мікроекономіка. – К.: ЦУЛ, 2002, с.19–31.

4. Долан Элвин Дж., Линдсей Давид Э. Рынок: микроэкономическая модель. – СПб., 1992, гл. 2, 5.
5. Емцов Р.Г., Лукин М.Ю. Микроэкономика. – М.: ДИС, 1997, с.109–128.
6. Макконнелл К., Брю С. Экономикс. – М.: Республика, 1992, т.2, с. 30–44.
7. Маршалл А. Принципы экономической науки. – М.: Прогресс, 1993, т.1, с.191
8. Нуреев Р.М. Курс микроэкономики. – М.: НОРМА, 2002, с.120–157.
9. Основи економічної теорії. Мікроекономіка. Макроекономіка. / За ред. А.К. Покритана, М.І. Збарського. – Одеса, 1999, с.81–101.
10. Пезенти А. Очерки политической экономии капитализма. – М.: Прогресс, 1976, т.2, с.360–391.
11. Піндайк Р., Рубінфелд Д. Мікроекономіка. – К.: Основи, 1996, с.96–108.
12. Симкина Л.Г., Корнейчук Б.В. Микроэкономика /2-е изд. – СПб., 2003, с.72–123.
13. Теория потребительского поведения и спроса / Под общ. Ред. В.М. Гальперина. – СПб.: Экономическая школа, 1993.
14. Хикс Дж. Р. Стоимость и капитал. – М.: "Прогресс", 1993, с.113.
15. Экономическая теория: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений / Под ред. В.Д. Камаева. – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: Гуманит. Изд. Центр ВЛАДОС, 1999, с. 9–23.
16. Экономическая теория / Под ред. Дж. Итуэлла, М. Милгейта, П. Ньюмена: Пер. с англ. – М.: ИНФРА-М, 2004, с.447–453.
17. Ястремський О.І., Грищенко О.Г. Основи мікроекономіки. – К.: Товариство, "Знання", 1998, с.150–186.

Реферати

1. Рівновага споживача та рівень його добробуту.
2. Моделі та тенденції формування споживацької поведінки населення України.

Тема 6. Мікроекономічна модель фірми

Заняття I

1. Концепція фірми у мікроекономічній теорії.
2. Фірма як суб'єкт ринкової економіки:
 - а) умови, які необхідні для функціонування фірми;
 - б) класифікація фірм за формами власності;
 - в) миттєвий, короткостроковий та тривалий періоди у функціонуванні фірми;
 - г) дохід фірми: загальний, середній, граничний дохід фірми. Валовий та чистий прибуток.
3. Фактори виробництва, їх групування.
4. Виробнича функція. Відношення взаємозаміни та взаємодоповнення між факторами виробництва.

Заняття II

1. Виробнича функція з одним змінним фактором:
 - а) сукупний, середній та граничний продукт;

- б) динаміка середньої та граничної продуктивності при зміні одного фактора; закон спадної віддачі (продуктивності) факторів виробництва;
 - в) рівновага виробника з точки зору рівності зваженої продуктивності факторів виробництва; правило максимізації прибутку.
2. Виробнича функція з двома змінними факторами:
- а) ізокванта та її властивості;
 - б) взаємозамінність факторів виробництва; гранична норма технічного заміщення.

Література

1. Барр Р. Политическая экономия. – М.: «Международные отношения», 1995, т. 1, с.120.
2. Бутук А.И. Экономическая теория. – К.: Вікар, 2000, с.138–156, 383–403, 425–450.
3. Долан Э., Линдсей Э. Рынок; микроэкономическая модель. – СПб.: “Автокомп”, 1992, с.293.
4. Економічна теорія./ За ред. Є.М. Воробйова. – К., 2001, с.307–353.
5. Зверяков М.И. Переход к рынку: проблемы теории. – Од.: Логос, 1992, с.104.
6. Кадзума Татеиси. Вечный дух предпринимательства. – К., 1992, с.51–52.
7. Коуз Р.Г. Природа фирмы. В сб. Вехи экономической мысли. Теория фирмы. – СПб., 2000, с.19.
8. Нуреев Р.М. Курс микроэкономики. – М.: НОРМА, 2002, с.184–191, 164–182.
9. Основи економічної теорії. Мікроекономіка. Макроекономіка. / За ред. А.К. Покритана, М.І. Збарського. – Одеса, 1999, с.107–127.
10. Пезенти А. Очерки политической экономии капитализма. – М.: Прогресс, 1976, т.2, с.465–524.
11. Пиндайк Р., Рубиндельд Д. Микроэкономика. – М.: Дело, 1992, с.158.
12. Симкина Л.Г., Корнейчук Б.В. Микроэкономика /2-е изд. – СПб., 2003, с.124–155.
13. Словник сучасної економіки МАКМІЛЛАНА / Пер. з англ./ К.: ”АртЕк”, 2000.
14. Устенко О.Л. Теория экономического риска. – К., 1997, с.5.
15. Харвей Дж. Современная экономическая теория: Пер. с англ. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003, с.97–158.
16. Экономика фирмы. Словарь-справочник / Под ред. В.К.Скляренко, О.И.Волкова. – М.: ИНФРА-М, 2000, с.209–213.
17. Экономическая теория / Под ред. Дж. Итуэлла, М. Милгейта, П. Ньюмена: Пер. с англ. – М.: ИНФРА-М, 2004, с.285–294.
18. Экономическая теория: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений / Под ред. В.Д. Камаева. – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: Гуманит. Изд. Центр ВЛАДОС, 1999, с.162–168, 235–252.

Реферати

1. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності в Україні.
2. Особливості формування акціонерних товариств в Україні.

3. Проблеми розвитку та становлення спільних підприємств в Україні.
4. Інституціональний підхід до аналізу фірми.
5. Трансакційні витрати та їх роль у функціонуванні фірми.
6. Концепція фірми у мікроекономічній теорії.

Тема 7. Витрати виробництва

1. Прибуток:
 - а) нормальний прибуток;
 - б) економічний та бухгалтерський прибуток.
2. Витрати виробництва у короткому періоді:
 - а) постійні, змінні, загальні, середні та граничні витрати;
 - б) графічне зображення постійних, змінних, середніх та граничних витрат.
3. Витрати в довгостроковому періоді:
 - а) крива тривалих витрат. Види кривих тривалих витрат;
 - б) варіанти технологічного вибору фірми в розробці довгострокової стратегії. Ізокоста та її властивості.
4. Позитивний та негативний ефект від масштабу.

Література

1. Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе / Пер. с англ. – М.: Дело ЛТД, 1994.
2. Брагинский С.В., Певзнер Я.А. Политическая экономия: дискуссионные проблемы, пути обновления. – М., 1991, с.80–82.
3. Бутук А.И. Экономическая теория. – К.: Вікар, 2000, с. 183–212.
4. Долан Эдвин Дж., Линдсей Дэвид Э. Рынок: микроэкономическая модель. – СПб.: «Автокомп», 1992, с.293.
5. Економічна теорія./ За ред. Є.М. Воробйова. – К.: 2001, с. 333–353.
6. Макконнелл К., Брю С. Экономикс. – М.: Республика, 1992, т.2, с.45–63.
7. Маршалл А. Принципы экономической науки. – М.: «Универс», 1993, т.1, с.360–375.
8. Нуреев Р.М. Курс микроэкономики. – М.: НОРМА, 2002, с.192–220.
9. Основи економічної теорії. Мікроекономіка. Макроекономіка. / За ред. А.К. Покритана, М.І. Збарського. – Одеса, 1999, с.174–185.
10. Пезенти А. Очерки политической экономии капитализма. – М.: Прогресс, 1976, т.2, с.531–549.
11. Пиндайк Р., Рубинфельд Д. Микроэкономика. – М.: «Дело», 1992, с.224.
12. Романенков И.Д. Издержки производства в современной экономике. – М.: МГУ, 1998, с.74.
13. Симкина Л.Г., Корнейчук Б.В. Микроэкономика /2-е изд. – СПб., 2003, с.156–189.
14. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов. Антология экономической классики. – М.: Эконов, 1991, т. 1, с.86–87.

15. Харвей Дж. Современная экономическая теория: Пер. с англ. – М.: ЮНИТИ–ДАНА, 2003, с.159-180.
16. Хикс Дж. Р. Стоимость и капитал. – М.: «Прогресс», 1993, с.183.
17. Экономическая теория: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений / Под ред. В.Д. Камаева. – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: Гуманит. Изд. Центр ВЛАДОС, 1999, с.162–168, 235–252.
18. Экономика фирмы. Словарь-справочник / Под ред. В.К.Скляренко, О.И.Волкова. – М.: ИНФРА–М, 2000, с.209–213.

Реферати

1. Концепція витрат в неокласичній і трудовій теоріях вартості.
2. Витрати виробництва. Оцінка та прогнози витрат.

Тема 8. Модель фірми в умовах досконалої конкуренції

1. Визначення ціни та обсягу виробництва в умовах ринку досконалої конкуренції:
 - а) два підходи до визначення обсягу виробництва з метою максимізації прибутку;
 - б) умови рівноваги фірми;
 - в) графік, який характеризує співвідношення ринкової ціни та умов прибутковості, беззбитковості та збитковості фірм; гранична, загранична та догранична фірми;
 - г) пропозиція фірми в короткостроковому періоді.
2. Рівновага фірми і галузі в довгостроковому періоді.

Література

1. Барр Р. Политическая экономия. – М.: «Международные отношения», 1995, т. 1, с. 496–510.
2. Бутук А.И. Экономическая теория. – К.: Вікар, 2000, с.138–156, 383–403, 425–450.
3. Долан Э.Дж., Линдсей Д. Микроэкономика: Пер. с англ. – СПб., 1994, с.159–188.
4. Економічна теорія. / За ред. Є.М. Воробйова. – К., 2001, с.405–429.
5. Карагодова О.О., Черваньов Д.М. Мікроекономіка. – К.: Четверта хвиля, 1997, с.99–149.
6. Макконнелл К., Брю С. Экономикс. – М.: Республика, 1992, т.2., с.65–90.
7. Нуреев Р.М. Курс микроэкономики. – М.: НОРМА, 2002, с. 221–223.
8. Основи економічної теорії. Мікроекономіка. Макроекономіка. / За ред. А.К. Покритана, М.І. Збарський. – Одеса, 1999, с.177–185.
9. Пезенти А. Очерки политической экономии капитализма. – М.: Прогресс, 1976, т.2, с.550–580.
10. Піндайк Роберт С., Даніель Р. Мікроекономіка – К.: Основи, 1996, с.229–295, 299–336, 391–422.
11. Симкина Л.Г., Корнейчук Б.В. Микроэкономика /2-е изд. – СПб., 2003, с.190–202.

12. Словник сучасної економіки МАКМІЛЛАН / Пер. з англ. / К.: "АртЕк", 2000.
13. Харвей Дж. Современная экономическая теория: Пер. с англ. – М.: ЮНИТИ–ДАНА, 2003, с.168–196.
14. Шерер Ф., Росс Д. Структура отраслевых рынков: Пер. с англ. – М.: ИНФРА–М, 1997, с. 15–19, 403–424.
15. Экономическая теория / Под ред. Дж. Итуэлла, М. Милгейта, П. Ньюмена: Пер. с англ. – М.: ИНФРА–М, 2004, с.653–664.
16. Ястремський О.І., Гриценко О.Г. Основи мікроекономіки. – К.: Товариство "Знання", 1998, с.238–271, 460–497.

Реферат

Рівновага фірми і галузі досконалої конкуренції в довгостроковому періоді.

Тема 9. Модель фірми в умовах недосконалої конкуренції

Заняття I

1. Визначення ціни та обсягу виробництва в умовах чистої монополії:
 - а) крива попиту і крива граничного доходу монополіста;
 - б) положення довгострокової рівноваги чистого монополіста при максимальному економічному прибутку.
2. Економічні наслідки чистої монополії. Монополія та науково-технічний прогрес.
3. Антимонопольна політика:
 - а) напрями державного впливу на поведінку чистого монополіста;
 - б) рівень регулювання державою ціни монополіста;
 - в) приклади боротьби з монополізмом у вітчизняній та іноземній економіках.

Заняття II

1. Моделі ціноутворення на олігопольному ринку:
 - а) модель ламаної кривої попиту;
 - б) картель;
 - в) модель домінуючої фірми;
 - г) ціноутворення за принципом „витрати плюс”.
2. Особливості нецінової конкуренції в умовах олігополії.

Заняття III

1. Визначення ціни та обсягу виробництва на ринку монополістичної конкуренції.
2. Нецінова конкуренція. Реклама.

Література

1. Бутук А.И. Экономическая теория. – К.: Вікар, 2000, с.138–156, 383–403, 425–450.
2. Долан Э.Дж., Линдсей Д. Микроэкономика: Пер. с англ. – СПб., 1994, с.291–362.
3. Економічна теорія. / За ред. Є.М. Воробйова. – К., 2001, с.405–429.
4. Карагодова О.О., Черваньов Д.М. Мікроекономіка. – К.: Четверта хвиля, 1997, с.99–149.

5. Макконнелл К., Брю С. Экономикс. В 2-х т. – М.: Республика, 1992, т.2, с.65–90.
6. Монополизм и антимонопольная политика/А.В. Барышева, Ю.В. Сухотин, В.Н. Богачев и др. – М.: Наука, 1994.
7. Нуреев Р.М. Курс микроэкономики. – М.: НОРМА, 2002, с. 225–267.
8. Паламарчук В.О., Филюк Г.М. Державне регулювання природних монополій в Україні. – Економіка, фінанси, право. – 2001. – № 5.
9. Піндайк Р., Рубінфельд Д. Мікроекономіка. – К.: Основи, 1996, с.229–295, 299–336, 391–422.
10. Робинсон Дж. Экономическая теория несовершенной конкуренции. – М.: Прогресс, 1986.
11. Симкина Л.Г., Корнейчук Б.В. Микроэкономика /2-е изд. – СПб., 2003, с.203–255.
12. Словник сучасної економіки МАКМІЛЛАНА / Пер. з англ./ К.: "АртЕк", 2000.
13. Харвей Дж. Современная экономическая теория: Пер. с англ. – М.: ЮНИТИ–ДАНА, 2003, с.217–269.
14. Шерер Ф., Росс Д. Структура отраслевых рынков: Пер. с англ. – М.: ИНФРА–М, 1997, с.193–227, 340–388.
15. Экономическая теория / Под ред. Дж. Итуэлла, М. Милгейта, П.Ньюмена: Пер. с англ. – М.: ИНФРА–М, 2004, с. 585–593, 653–664.
16. Экономическая теория: Учеб. для студ. высш. учеб. Заведений / Под ред. В.Д. Камаева. – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: Гуманит. Изд. Центр ВЛАДОС, 1999, с.180–206.
17. Ястремський О.І., Гриценко О.Г. Основи мікроекономіки. – К.: Товариство "Знання", 1998, с. 238–271, 460–497.

Реферат

Антимонопольна політика в Україні.

Тема 10. Ринки факторів виробництва

Заняття I

1. Загальна характеристика факторних ринків:
 - а) взаємозв'язок ринків продукту та ринків факторів виробництва;
 - б) особливості попиту та пропозиції на фактори виробництва.
2. Теорія розподілу доходу за власністю на фактори виробництва:
 - а) два підходи до розподілу доходу;
 - б) вартісний граничний продукт та ціна фактора.

Заняття II

1. Ринок праці та його відмінність від інших ринків:
 - а) монополія приватної власності на засоби виробництва і монополія профспілок на ринку праці;
 - б) контроль профспілок над пропозицією праці.
2. Особливості механізму та фактори регулювання сучасного ринку праці.
3. Дерегулювання ринку праці.

Заняття III

1. Капітал як фактор виробництва. Форми капіталу.
2. Інвестиції:
 - а) валові та чисті інвестиції;
 - б) короткотермінові інвестиції та довготермінові інвестиції;
 - в) дисконтування.
3. Особливості землі як фактора виробництва:
 - а) пропозиція землі;
 - б) формування попиту на землю.

Література

1. Барр Р. Политическая экономия. – М.: «Международные отношения», 1995, т.2, с.78,80–81,321
2. Будаговська С., Кілієвич О. та ін. Мікроекономіка. Макроекономіка. – К.: Основи, 1998, с.156-158.
3. Бутко Н. Инвестиционные аспекты повышения конкурентоспособности экономики // Экономика Украины. – 2004. – №4. – с.43–44.
4. Бутук А.И. Экономическая теория. – К.: Вікар, 2000, с.262–277, 300–314, 383–355, 563–582.
5. Долан Э.Дж., Линдсей Д. Микроэкономика: Пер. с англ. – СПб., 1994, с.235–258, 267–279.
6. Економічна теорія. / За ред. Є.М. Воробйова. – К.: 2001, с.430–448.
7. Зверяков М.І. Інвестиційне забезпечення сталого економічного розвитку. – ОГЕУ, Вісник соціально-економічних досліджень. Од.– 2004, вип. 16, с.7–11.
8. Карагодова О.О., Черваньов Д.М. Мікроекономіка – К.: Четверта хвиля, 1997, с.145–146.
9. Майер Джеральд М., Раух Джеймс Е., Феліпенко Антон. Основні проблеми економіки розвитку. – К.: Либідь, 2003, с.429–447.
10. Макконнелл К., Брю С. Экономикс. В 2-х т. – М.: Республика, 1992, т.2, с.142–155, 156–175, 182–185.
11. Нуреев Р.М. Курс микроэкономики. – М.: НОРМА, 2002, с. 318–328.
12. Основи економічної теорії. Мікроекономіка. Макроекономіка. / За ред. А.К. Покритана, М.І. Збарського. – Одеса, 1999, с.128–161,
13. Пиндайк Р., Рубинфельд Д. Микроэкономика. – М.: «Экономика», «Дело», 1992, с.363–398.
14. Симкина Л.Г., Корнейчук Б.В. Микроэкономика. – СПб., 2003, с.156–165, 272–286, 293–311.
15. Словник сучасної економіки МАКМІЛЛАН / Пер. з англ./ К.: "АртЕк", 2000.
16. Харвей Дж. Современная экономическая теория: Пер. с англ. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003, с. 203–205, 349–356.
17. Экономическая теория / Под ред. Дж. Итуэлла, М. Милгейта, П.Ньюмена: Пер. с англ. – М.: ИНФРА-М, 2004, с.359–364, 724–732.

Реферати

1. Теорії розподілу доходу.
2. Розвиток ринків факторів виробництва в Україні.
3. Молодіжний ринок праці в сучасній Україні.
4. Особливості формування ринку праці в Україні
5. Інвестиції в перехідній економіці України.
6. Фермерські господарства в Україні. Проблеми і перспективи.
7. Власність на землю та рентні відносини.
8. Види ренти і орендна плата в сфері землекористування.
9. Особливості ціноутворення у аграрному секторі економіки України.

Тема 14. Загальна рівновага та ефективність

1. Методологія загального рівноважного аналізу. Часткова і загальна рівновага.
2. Рівновага в економіці обміну.
3. Ефективність у виробничій сфері. Розподіл виробничих ресурсів.
4. Загальна рівновага та економіка добробуту:
 - а) сукупна (зведена) ефективність конкурентних ринків;
 - б) обмежена здатність ринкового регулювання;
 - в) оптимум та квазіоптимум ринкової системи.
5. Теорія загальної рівноваги та політика у галузі економіки добробуту. Критерії оцінки добробуту.

Література

1. Бутук А.И. Экономическая теория. – К.: Вікар, 2000, с.231–242.
2. Долан Э.Дж., Линдсей Д. Микроэкономика: Пер. с англ. – СПб., 1994, с.488–504.
3. Економічна теорія / За ред. Є. М. Воробйова. – К., 2001, с.449–462.
4. Карагодова О.О., Черваньов Д.М. Мікроекономіка. – К.: Четверта Хвиля, 1997, с. 81–98.
5. Нуреев Р.М. Курс микроэкономика. – М.: НОРМА, 2002, с.353–370.
6. Нуреев Р.М. Теория общественного выбора. Курс лекций. – М.: Изд. дом ГУ ВШЭ, 2005.
7. Піндайк Р., Рубінфелд Д. Мікроекономіка. – К.: Основи, 1996, с.514–543.
8. Пиндайк Р., Рубинфельд Д. Микроэкономика. – М.: «Экономика», «Дело», 1992, с.417–455.
9. Симкина Л.Г., Корнейчук Б.В. Микроэкономика / 2-е изд. – СПб., 2003, с.366–417.
10. Словник сучасної економіки МАКМІЛЛАНА / Пер. з англ./ К.: "АртЕк", 2000.
11. Экономическая теория / Под ред. Дж. Итуэлла, М. Милгейта, П. Ньюмена: Пер. с англ. – М.: ИНФРА-М, 2004, с.870–886.
12. Ястремський О.І., Гриценко О.Г. Основи мікроекономіки. – К.: Товариство "Знання", 1998, с.507–523.

Реферат

Система показників економічного добробуту.

5. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ „МІКРОЕКОНОМІКА”

з дисципліни _____ **Мікроекономіка** _____

для усіх студентів усіх спеціальностей

Види самостійної роботи	Трудо- місткість (годин)*	Планові те- рміни вико- нання	Форми контролю	Максимальна кількість балів
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Денна форма навчання				
3 -й семестр				
I. Обов'язкові				
<i>За систематичність і активність роботи на семінарських (практичних, лабора- торних) заняттях</i>				
1.1. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу	9			х
1.2. Вивчення окремих тем або пи- тань, що передбачені для самостій- ного опрацювання	5			х
1.3. Підготовка до семінарських (практичних, лабораторних) занять	19			20
<i>За виконання модульних (контрольних) завдань</i>				
1.4. Підготовка до модульних конт- рольних робіт	8			50
<i>За виконання завдань для самостійного опрацювання</i>				
1.5. Виконання домашніх (розрахун- кових) завдань	4			12
1.6. Написання реферату (есе) за за- даною тематикою	6			8
<i>Разом балів за обов'язкові види СРС</i>				90
Підготовка до іспиту	18			х
II. Вибіркові				
<i>За виконання завдань для самостійного опрацювання</i>				
Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	4			10
<i>Разом балів за вибіркові види СРС</i>				10
<i>Всього балів за СРС у _____ семестрі</i>				100

* Графа 2 - кількість годин на СРС відповідно навчальним планам.

5.1 Підсумковий модульний контроль (ПМК)

ПМК – 1 здійснюється за матеріалами тем 1-7, ПМК-2 проводиться за матеріалами тем 8-11. Структурно ПМК складається з 3-х завдань:

перше – теоретичне запитання;

друге – 5 тестів;

третє – задача.

Критерії оцінювання ПМК

Оцінюється за 25-бальною шкалою:

теоретичне завдання – 5 балів,

тести – 10 балів (2х5),

практична частина – 10 балів.

5.2 Індивідуальні завдання для самостійної роботи (обов'язкові)

Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки

1. Опрацювання теоретичних основ, прослуханого лекційного матеріалу.
2. Підготовка до виступу на семінарському занятті.
3. Написання рефератів за наступними темами:
 1. *Розвиток предмета економічної теорії.*
 2. *Мікроекономіка як напрямок дослідження сучасної теоретичної економіки.*
 3. *Маржиналізм – теоретична основа сучасної мікроекономіки.*
4. Виконання домашнього завдання

Тема 2. Ринкова організація : зміст та структура.

1. Опрацювання теоретичних основ, прослуханого лекційного матеріалу.
2. Підготовка до виступу на семінарському занятті.
3. Написання рефератів за наступними темами:
 1. *Моделі економічних систем.*
 2. *Сутність та форми конкуренції.*
 3. *Особливості ринкової організації господарства в Україні.*
 4. *Проблеми приватизації в Україні.*
 5. *Загальна характеристика ринкової кон'юнктури в сучасній Україні*
 6. *Особливості ринкової інфраструктури в Україні.*
4. Виконання домашнього завдання

Тема 3. Потреби, блага, корисність.

1. Опрацювання теоретичних основ, прослуханого лекційного матеріалу.
2. Підготовка до виступу на семінарському занятті.
3. Написання рефератів за наступними темами:
 1. *Різні підходи у визначеності вартості.*
 2. *Визначення та класифікація „блага” різними течіями економічного аналізу.*
4. Виконання домашнього завдання

Тема 4. Попит і пропозиція в механізмі ринку. Взаємодія попиту і пропозиції

1. Опрацювання теоретичних основ, прослуханого лекційного матеріалу.
2. Підготовка до виступу на семінарському занятті.
3. Написання рефератів за наступними темами:

1. Структура попиту на внутрішньому ринку України та її вплив на виробництво

2. Практичне застосування теорії еластичності.

4. Виконання домашнього завдання

Тема 5. Аналіз поведінки споживача.

1. Опрацювання теоретичних основ, прослуханого лекційного матеріалу.
2. Підготовка до виступу на семінарському занятті.
3. Написання рефератів за наступними темами:

1. Рівновага споживача та рівень його добробуту.

4. Виконання домашнього завдання

Тема 6. Мікроекономічна модель підприємства.

1. Опрацювання теоретичних основ, прослуханого лекційного матеріалу.
2. Підготовка до виступу на семінарському занятті.
3. Написання рефератів за наступними темами:

1. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності в Україні.

2. Особливості формування акціонерних товариств в Україні.

3. Проблеми розвитку та становлення спільних підприємств в Україні.

4. Інституціональний підхід до аналізу фірми.

5. Трансакційні витрати та їх роль у функціонуванні фірми.

4. Виконання домашнього завдання

Тема 7. Витрати виробництва

1. Опрацювання теоретичних основ, прослуханого лекційного матеріалу.
2. Підготовка до виступу на семінарському занятті.
3. Написання рефератів за наступними темами:

1. Концепція витрат в неокласичній і трудовій теорії вартості.

2. Витрати виробництва. Оцінка та прогнози витрат.

4. Виконання домашнього завдання

Тема 8. Модель фірми в умовах досконалої конкуренції

1. Опрацювання теоретичних основ, прослуханого лекційного матеріалу.
2. Підготовка до виступу на семінарському занятті.
3. Написання рефератів за наступними темами:

1. Рівновага фірми і галузі з досконалою конкуренцією в довгостроковому періоді.

4. Виконання домашнього завдання

Тема 9. Модель фірми в умовах недосконалої конкуренції

1. Опрацювання теоретичних основ, прослуханого лекційного матеріалу.
2. Підготовка до виступу на семінарському занятті.
3. Написання рефератів за наступними темами:

1. Антимонопольна політика в Україні.

4. Виконання домашнього завдання

Тема 10. Загальна характеристика факторних ринків.

1. Опрацювання теоретичних основ, прослуханого лекційного матеріалу.
2. Підготовка до виступу на семінарському занятті.
3. Написання рефератів за наступними темами:
1. Розвиток ринків факторів виробництва в Україні.

4. Виконання домашнього завдання

Тема 11. Ринок праці.

1. Опрацювання теоретичних основ, прослуханого лекційного матеріалу.
2. Підготовка до виступу на семінарському занятті.
3. Написання рефератів за наступними темами:
1. Молодіжний ринок праці в сучасній Україні.
2. Особливості формування ринку праці в Україні

4. Виконання домашнього завдання

Тема 12. Ринок капіталу.

1. Опрацювання теоретичних основ, прослуханого лекційного матеріалу.
2. Підготовка до виступу на семінарському занятті.
3. Написання рефератів за наступними темами:
1. Інвестиції в перехідній економіці України.

4. Виконання домашнього завдання

Тема 13. Ринок землі.

1. Опрацювання теоретичних основ, прослуханого лекційного матеріалу.
2. Підготовка до виступу на семінарському занятті.
3. Написання рефератів за наступними темами:
1. Фермерських господарства в Україні. Проблеми і перспективи.
2. Власність на землю та рентні відносини.
3. Види ренти і орендна плата в сфері землекористування.

4. Виконання домашнього завдання

Тема 14. Економічна ефективність та добробут.

1. Опрацювання теоретичних основ, прослуханого лекційного матеріалу.
2. Підготовка до виступу на семінарському занятті.
3. Написання рефератів за наступними темами:
1. Система показників економічного добробуту.

4. Виконання домашнього завдання

Домашні завдання.

Варіант 1

1. **Визначте основні характеристики ринкової кон'юнктури сучасної України.**
2. **Чи є актуальною в наш час теорія витрат виробництва? Обґрунтуйте свою відповідь.**

Визначте, правильні (п) чи неправильні (н) такі ствердження:

1. Головна роль сучасної економічної теорії полягає в тому, що вона допомагає підприємцям з успіхом вести свою справу.

2. Дедукція – це метод пізнання, заснований на умовиводах від часткового (особливого) до загального, перехід від вивчення одиничних фактів до узагальнень і висновків, рух від фактів до принципів і теорій.
3. Економічна політика, яка дала позитивні наслідки, в інших умовах може видатися помилковою.
4. Формування попиту на певний товар краще розглядати на мікрорівні.
5. Нормативна мікроекономіка – частина економічної теорії, яка пропонує певні рецепти дій.
6. Економічна модель – це спрощене відображення економічної дійсності.
7. Економічними суб'єктами мікроекономіки виступають господарські одиниці, які вступають в економічні відносини і процеси та впливають на них у своїй практичній діяльності.
8. Економікс – це суспільна наука, яка намагається дати відповідь як на позитивні, так і нормативні питання.
9. Фундаментом позитивної економіки є нормативна економіка.
10. Ствердження “Уряд повинен збільшити акцизні збори на тютюнові вироби, щоб зменшити їх споживання”, належить до позитивної економічної теорії.

Тести

Знайдіть правильну відповідь

1. Припустимо, що зміна технології робить виробництво мобільних телефонів більш дешевими. Що з названого відбудеться:
 - а) крива пропозиції зрушиться ліворуч;
 - б) крива пропозиції зрушиться праворуч;
 - в) пропозиція телефонів зросте;
 - г) пропозиція телефонів зменшиться;
 - д) правильні відповіді б) и в).
2. Що з названого являється ознакою тільки монопольного ринку:
 - а) один продавець чи один покупець;
 - б) диференціація продуктів;
 - в) виробництво стандартних продуктів;
 - г) великі постійні витрати;
 - д) ціна рівняється граничним витратам.
3. Ринки досконалої і монополістичної конкуренції мають спільну рису:
 - а) випускають диференційовані продукти;
 - б) на ринку оперує велика кількість продавців і покупців;
 - в) кожна фірма стикається з горизонтальною кривою попиту на свій продукт;
 - г) випускають однорідні товари;
 - д) ринкова поведінка кожної фірми залежить від реакції її конкурентів.
4. Лінія бюджету споживача задана рівнянням $15A + 45B$. Знаходячись у стані рівноваги, споживач купує 30 одиниць товару В. Також він купує:
 - а) 10 одиниць товару А;

- б) 30 одиниць товару А;
- в) 50 одиниць товару А;
- г) 60 одиниць товару А;
- д) зовсім не купує товар А.

Варіант 2

1. Позитивний та нормативний мікроекономічний аналіз. Зв'язок позитивного й нормативного аспектів в реальній дійсності..

2. Визначення виробничої функції. Ізокванта та її властивості. Карта ізо-квант.

Визначте, правильні (п) чи неправильні (н) такі ствердження:

1. Економічна теорія пов'язана з поясненням та прогнозуванням економічних явищ.
2. Правильним є ствердження: "після цього – значить внаслідок цього".
3. Позитивний аналіз є необхідною умовою і першим кроком у пізнанні економічного буття суспільства.
4. Економічна наука може стати теоретичною основою певної економічної політики уряду.
5. Глибоке вивчення економічної теорії забезпечить успіх у підприємницькій діяльності.
6. Змагальна конкуренція виникає, коли роботу може успішно виконувати одна фірма.
7. Чим глибше суспільний поділ праці, тим більше галузових ринків.
8. Неповне використання ресурсів у графічному відображенні означає, що виробництво знаходиться ліворуч від лінії виробничих можливостей.
9. До первинних потреб відносять потреби, задоволення яких необхідно для збереження життя людини.
10. Перший закон Госсена стверджує: чим більшу кількість благ людина споживає, тим краще вона задовольняє свої потреби.

Тести

Знайдіть правильну відповідь

1. Згідно економічної теорії, індивіди мають робити вибір у варіантах економічної діяльності тому, що економічні ресурси:

- а) ... і потреби безмежні;
- б) ... обмежені, а потреби безмежні;
- в) ... безмежні, а потреби обмежені;
- г) ... обмежені і потреби обмежені;
- д) всі відповіді неправильні.

2. Закон пропозиції проявляється:

- а) в зростанні пропозиції при зниженні цін на ресурси;
- в) в зниженні пропозиції при зменшенні кількості виробників;
- г) в зростанні обсягу пропозиції при зростанні ціни товару;
- д) в зниженні обсягу пропозиції при зростанні ціни товару.

3. Якщо виробництво в галузі розподілено між декількома фірмами, які контролюють ринок, то така структура ринку називається:
- а) досконалою конкуренцією; б) монополістичною конкуренцією;
 - в) олігополією; г) чистою монополією; д) монополією.
4. Яка з цих характеристик не відповідає поняттю “конкурентний ринок”:
- а) однорідність товару;
 - б) невелика кількість покупців;
 - в) наявність невеликої кількості покупців, які пред’являють попит на всі товари;
 - г) відносно легке входження виробників на даний ринок;
 - д) доступність до будь-якої інформації для всіх суб’єктів ринку.
5. Що може призвести до збільшення рівноважної ціни товару ?
- а) збільшення попиту на цей товар;
 - в) зменшення попиту на даний товар;
 - в) збільшення пропозиції товару;
 - г) одночасне і в однаковій мірі збільшення попиту та пропозиції;
 - д) одночасне та в однаковій мірі зменшення попиту і пропозиції даного товару.

Варіант 3

1. Які умови повинні існувати у суспільстві, щоб ринок міг виконувати притаманні йому функції?

2. Раціональність поведінки споживача : теорія і реальність.

Визначте, правильні (п) чи неправильні (н) такі ствердження:

1. Ринок здійснює економічне стимулювання ефективного виробництва.
2. Головною функцією ринкової інфраструктури є формування рівноважної ціни.
3. Олігопольний ринок в найбільшій мірі відповідає інтересам споживачів.
4. Економічна модель – це спрощений опис економічних явищ.
5. Найпростіший спосіб перевірки правильності економічної теорії – проведення експерименту.
6. Першим методом, який застосовувала економічна наука, була формальна логіка.
7. Вироблення економічної політики вимагає чіткої постановки цілей.
8. Блага – комплементи зустрічаються частіше, ніж блага – субститути.
9. До товарів Гіффена належать предмети розкошу.
10. Ефект Веблена виникає, коли ціна товару зростає.

Тести

Знайдіть вірну відповідь

1. При наявності багатьох недоліків в ціновому механізмі, він має одну перевагу. Вона полягає :
- а) в наданні особистої свободи всім господарюючим суб’єктам;
 - б) в ефективному розподілі ресурсів;
 - в) в справедливому розподілі доходів;

- г) в стабільному розвитку економіки;
 - д) всі відповіді неправильні.
2. Що являється ознакою ринку з монополістичною конкуренцією:
- а) один продавець;
 - б) диференціація продуктів;
 - в) виробники узгоджують ціни;
 - г) виробники узгоджують обсяги виробництва;
 - д) всі відповіді вірні.
3. Яке з цих явищ не може бути наслідком зниження ринкового попиту на певний товар:
- а) зниження прибутку в галузі, яка виробляє даний товар;
 - б) скорочення ринкової пропозиції даного товару;
 - в) зменшення виробництва у даній галузі;
 - г) зростання цін на ресурси, які використовуються у даній галузі.
4. Проблема “що виробляти” :
- а) може стояти тільки перед приватним підприємцем, а не перед суспільством;
 - б) може роздівлятися як проблема вибору точки на кривій виробничих можливостей;
 - в) вивчається на основі закону спадної продуктивності факторів виробництва;
 - г) виникає тільки в умовах гострого дефіциту ресурсів;
 - д) виникає тільки в умовах перевиробництва товарів.
5. Зміна якого фактора не викликає зрушення кривої ринкового попиту на певний товар:
- а) смаки та уподобання споживачів;
 - б) ціна даного товару;
 - в) очікування споживачів;
 - г) чисельність споживачів;
 - д) жоден з названих чинників.

Варіант 4

1. Рівноважний та нерівноважний аналіз. Загальні положення теорії рівноваги.

2. При яких ситуаціях на ринку виникає дефіцит та надлишок ?

Визначте, правильні (п) чи неправильні (н) такі ствердження:

- 1. При збільшенні кількості блага його гранична корисність зростає.
- 2. Якщо ціни залишаються незмінними, то при зростанні цін ресурсів частка товаровиробників покине ринок.
- 3. Економічна модель дає всебічне пояснення розвитку економічного явища.
- 4. Блага – це речі, які можуть безпосередньо, або опосередковано задовольняти потреби людей.
- 5. Всі блага являються економічними благами.
- 6. Субститути – це блага, які не вживаються один без другого.

7. Ринок забезпечує справедливий розподіл доходів.
8. В розвиненому суспільстві всі ринки є конкурентними.
9. Мірою граничної корисності є ціна.
10. Якщо всі ресурси в економічній системі використовуються таким чином, що збільшувати виробництво одного товару неможливо без зменшення виробництва іншого товару, то така економіка є ефективною.

Задача.

Споживач випиває протягом тижня 15 чашок чаю по ціні 50 копійок за чашку і 10 чашок кави по ціні 2 гривні за чашку. В якому співвідношенні він оцінює граничну корисність від споживання кави до чаю? Чи можемо ми визначити загальну корисність кави та чаю, які споживач отримує щотижня?

Варіант 5

1. Поясніть суть закону попиту. Чому крива попиту є спадною?

2. Чим Ординалістський підхід у визначенні споживацьких переваг відзначається від кардиналістського?

Визначте, правильні (п) чи неправильні (н) такі ствердження:

1. Користуючись ординалістським підходом, ми не прагнемо виміряти корисність.
2. Попит – це бажання індивіда придбати певний товар.
3. Ринок спонукає попит пристосовуватись до пропозиції.
4. Попит і пропозиція завжди знаходяться у стані рівноваги.
5. Еластичність попиту за ціною тим більша, чим менше цей товар нам потрібен.
6. Зміна попиту внаслідок зміни ціни товару може бути показана зсувом кривої попиту.
7. Чи являється попит на товар еластичним за ціною, більше всього цікавить товаровиробників.
8. Мікроекономічна теорія заснована на принципах об'єктивізму.
9. При незмінній ціні і зростаючих цінах ресурсів товаровиробники збільшують пропозицію.
10. Теорія еластичності не має практичного застосування.

Задача.

Якщо крива пропозиції товару А задається рівнянням

$Q_s = -10\,000 + 5000P$, а крива попиту $Q_d = 40\,000 - 2000P$, де – Q_s - величина пропозиції, Q_d - величина попиту, P – ціна, то яким буде наслідок встановлення верхньої межі ціни товару у 5 гривень?

Варіант 6

1. Дайте визначення стану рівноваги споживача. Що може вивести його з цього стану? Чи завжди стан рівноваги споживача означає високий рівень задоволення потреб?

2. *Поняття цінової еластичності попиту, коефіцієнт цінової еластичності попиту, фактори, які визначають цінову еластичність попиту.*

Визначте, правильні (п) чи неправильні (н) такі ствердження:

1. Цінова еластичність попиту тим більша, чим необхіднішим для споживача є дане благо.
2. Первинні потреби легко замінити одну одною.
3. Крива пропозиції відбиває співвідношення між ціною і кількістю товару, яку товаровиробник може і хоче виробити.
4. Зростання ціни товару на графіку показано зсувом кривої пропозиції.
5. Встановлення рівноважної ціни свідчить про те, що інтереси продавців і покупців співпали.
6. Зростання цін ресурсів при незмінній ціні товару на графіку буде показано зсувом кривої пропозиції ліворуч.
7. Рівноважна ціна складається внаслідок взаємодії ціни попиту і ціни пропозиції.
8. Закон попиту стверджує: якщо пропозиція більше попиту, ціна зменшується.
9. Дія закону попиту пояснюється дією двох ефектів: ефекту заміщення та ефекту доходу.
10. Якщо уряд встановить на певний товар ціну, нижчу за рівноважну, на ринку утвориться дефіцит.

Задача.

Припустимо, що є два ринки товару А. Функція попиту на першому $Qd_1 = 25 - P$; пропозиції $Qs_1 = -11 + 2P$. На другому ринку, відповідно $Qd_2 = 60 - 2P$; $Qs_2 = -20 + 2P$.

Як зміниться ціна рівноваги і обсяг продажів, якщо ці ринки об'єднуються?

Варіант 7

1. *Графічне та алгебраїчне зображення стану рівноваги споживача. Зона субституції. Рента споживача.*

2. *Попит і пропозиція в умовах контролю за цінами.*

Визначте, правильні (п) чи неправильні (н) такі ствердження:

1. Рух кривої попиту відбиває дію нецінових чинників.
2. Уряд запроваджує на деяких ринках цінову підтримку, керуючись політичними мотивами.
3. На еластичність пропозиції впливає фактор часу.
4. Поява нової технології зсуває криву пропозиції праворуч.
5. Якщо ціна товару зросла на 2%, а величина попиту зменшилась на 3%, ми маємо справу з одиничною еластичністю попиту.
6. Зміна ціни товари не викликає зсуву кривої попиту.
7. Абсолютно еластичний попит можна показати горизонтальною лінією.
8. Теорія рівноважного аналізу доказує, що ринок досконалої конкуренції в змозі досягти оптимального розподілу ресурсів.

9. Бюджетна лінія показує всі можливі комбінації товарів, які доставляють споживачу однакову сумарну корисність.

10. Крива байдужості показує, що може придбати споживач.

Задача.

Коли ціна товару Х зросла з 10 до 15 гривень, споживання товару У збільшилось з 35 до 70 одиниць. Обчисліть коефіцієнт перехресної еластичності попиту.

Варіант 8

1. Чому фактор часу впливає на еластичність пропозиції?

2. Цілі, які висуває перед собою фірма.

Визначте, правильні (п) чи неправильні (н) такі ствердження:

1. Рівновага споживача на карті байдужості – це будь – яка точка на найвищій кривій байдужості.

2. Корисність – це суб’єктивне ставлення людини до товару.

3. Теорія граничної корисності пропонує вимірювати вартість блага його корисністю.

4. Попит з одиничною еластичністю – це ситуація, при якій ціна і величина попиту змінюються на однаковий відсоток, тому загальний дохід залишається незмінним при зміні ціни.

5. Потреби споживача повністю задоволені, якщо він знаходиться у стані рівноваги.

6. Ізокванта – це крива, на якій розташовані всі сполучення виробничих факторів, використання яких забезпечує однаковий обсяг випуску продукції.

7. У короткотерміновому періоді фірма не може збільшувати обсяги виробництва.

8. У миттєвому періоді фірма не може збільшувати обсяги продажу.

9. Підприємець не має права ризикувати залученими коштами.

10. Виробнича функція відбиває той обсяг виробництва, який можна отримати при наявних ресурсах.

Задача.

Друкарня виробляє рекламні плакати за допомогою трьох робітників, середній продукт праці (AP_L) дорівнює 25 одиницям на тиждень. Зарплата кожного робітника 60 гривень на тиждень. Постійні витрати друкарні рівні 1000 гривень. Припустимо, що праця – єдиний змінний фактор виробництва. Які середні загальні витрати (ATC) на виробництво має друкарня?

Варіант 9

1. Порівняльна оцінка конкурентного та чистого монопольного ринків.

2. Позитивний та негативний ефекти від масштабу.

Тести.

Знайдіть вірну відповідь

1. Який з названих доходів фірми називають граничним:

- а) виручка від реалізації всієї продукції;
 - б) приріст валового доходу від продажу додаткової одиниці продукції;
 - в) дохід на одиницю проданої продукції;
 - г) нормальний прибуток фірми;
 - д) всі відповіді неправильні.
2. Зміна ціни одного з факторів виробництва буде впливати на витрати фірми слі-
дуючим чином:
- а) зміняться середні витрати;
 - б) зміняться граничні витрати;
 - в) зміняться середні і граничні витрати;
 - д) нічого не зміниться.
3. Якщо зменшення ціни товару на 5% призводить до зменшення обсягу пропози-
ції на 8%, то дана пропозиція:
- а) нееластична;
 - б) одиничної еластичності;
 - в) еластична;
 - г) абсолютно еластична;
 - д) абсолютно нееластична.
4. Закон спадаючої граничної корисності означає, що:
- а) відношення граничних корисностей цін на предмети розкошу менше, ніж
на товари першої необхідності;
 - б) корисність, яку приносить кожна наступна одиниця товару, спадає по мірі
збільшення кількості товару, які купуються;
 - в) відношення граничних корисностей до цін однакове до всіх товарів;
 - г) корисність товарів, які купуються, спадає по мірі зростання доходу споживача;
 - д) жодна з відповідей не являється вірною.
5. В короткостроковому періоді конкурентна фірма, яка максимізує прибуток або
мінімізує збитки, не буде продовжувати виробництво, якщо:
- а) ціна продукту нижче мінімальних середніх витрат;
 - б) середні постійні витрати вищі за ціну продукту;
 - в) ціна продукту нижче середніх змінних витрат;
 - г) ціна продукту нижче граничних витрат;
 - д) загальний дохід не покриває загальних витрат фірми.

Задача.

Фірма – досконалий конкурент планує видати підручник “Мікроекономіка”. Середні загальні витрати АТС складають 4 дол.+ 4000 дол. / Q, де Q – кількість підруч-
ників. Планується ціна книжки 8 доларів. Визначити тираж підручників, щоб фір-
ма працювала без збитків і отримувала тільки нормальний прибуток.

Варіант 10

1. Прибуток фірми: бухгалтерський та економічний підходи.

2. Яка інформація необхідна для визначення того, чи є фірма конкурентною?

Тести.

Знайдіть вірну відповідь

1. Взаємозв'язок між всіма можливими варіантами поєднань факторів виробництва та обсягом продукції, яка випускається, виражається за допомогою:
 - а) кривої виробничих можливостей;
 - б) кривої загального обсягу випуску продукції;
 - в) виробничої функції;
 - г) еластичності пропозиції;
 - д) кривої загальних витрат.
2. Постійні витрати фірми – це:
 - а) затрати на ресурси за цінами, які діяли в момент придбання;
 - б) мінімальні витрати виробництва будь-якого обсягу продукції при найбільш сприятливих умовах виробництва;
 - в) витрати, які несе фірма, навіть коли продукція не виробляється;
 - г) неявні витрати;
 - д) нема вірної відповіді.
3. На еластичність попиту на ресурс не впливає:
 - а) еластичність попиту на кінцевий продукт;
 - б) доля витрат на даний ресурс у загальних витратах фірми;
 - в) виробнича функція фірми;
 - г) фактори а) і б) не впливають на еластичність попиту на ресурс;
 - д) всі перераховані фактори впливають на еластичність попиту на ресурс.
4. Щоб отримати максимум прибутку, монополіст повинен обрати такий обсяг випуску, при якому:
 - а) граничні витрати дорівнюють ціні продукту;
 - б) граничні витрати дорівнюють загальним витратам;
 - в) граничний дохід дорівнює граничним витратам;
 - г) граничний дохід дорівнює загальним витратам;
 - д) середні загальні витрати дорівнюють ціні продукту.
5. Ізокоста об'єднує точки, що показують:
 - а) шлях розвитку фірми;
 - б) однаковий випуск продукції;
 - в) рівновагу виробника;
 - г) рівність попиту та пропозиції;
 - д) комбінації ресурсів, які мають однакову сумарну вартість.

Задача.

Функція загальних витрат монополіста $TC = 100 + 3Q$, де Q – кількість продукції (в штуках), яка виробляється за місяць; функція попиту на продукцію монополіста $P = 200 - Q$, де P – ціна продукції. Якщо монополіст виробляє 19 одиниць продукції на місяць, то як зміниться його економічний прибуток при збільшенні обсягу виробництва на одиницю продукції?

Варіант 11

1. Цілі, які переслідує антимонопольна політика.

2. Як конкурентна фірма досягає рівноваги в довгостроковому періоді?

Визначте, правильні (п) чи неправильні (н) такі ствердження:

1. Сукупний (валовий) дохід фірми дорівнює ціні одиниці продукції, помноженій на її кількість.
2. В умовах досконалої конкуренції в довготерміновому періоді фірма максимізує прибуток за умови рівності граничного доходу граничним витратам, ринковій ціні та середнім витратам, тобто коли граничні та середні витрати дорівнюють ринковій ціні.
3. Якщо фірма відшкодовує тільки середні змінні витрати – вона гранична фірма.
4. Спеціалізація призводить до виникнення негативного ефекту від масштабу.
5. Чим більший обсяг виробництва фірми, тим менші постійні витрати.
6. На відміну від конкурентної фірми монополіст при даній кривій ринкового попиту може обрати комбінацію ціни і обсягу випуску, що дає максимум прибутку.
7. В умовах монополістичної конкуренції значення індексу Лернера більше нуля, але менше одиниці.
8. Для конкурентної фірми граничний дохід завжди дорівнює ціні.
9. Якщо ціна товару постійна, то збільшення обсягу виробництва не впливає на розмір прибутку фірми.
10. Коли граничний продукт праці дорівнює 4, а граничний продукт капіталу – 8, гранична норма технологічної заміни праці капіталом дорівнює $\frac{1}{2}$.

Задача.

Якщо додатковий робітник забезпечує підприємцю 100 гривень доходу від граничного продукту змінного фактора, а денна вартість робочої сили – 50 гривень за робочий день, то чи вигідно підприємцю наймати ще робітників? Аргументуйте свою відповідь, скориставшись відповідною формулою.

Варіант 12

1. Загальні риси та особливості ринку праці.

2. Визначення ціни та обсягу виробництва на ринку монополістичної конкуренції.

Визначте, правильні (п) чи неправильні (н) такі ствердження:

1. Зі зростанням обсягу виробництва середні постійні витрати зменшуються.
2. Йозеф Шумпетер вважав, що економічний прибуток отримують ті підприємці, які першими застосовують нові технології.
3. Зовнішні витрати фірми не носять альтернативного характеру.
4. Ринок гарантує фірмі отримання прибутку.
5. У короткому періоді всі ресурси фірми незмінні.
6. Можливості фірми замінювати один ресурс іншим обмежені.

7. Ніхто не може контролювати діяльність фірми.
8. Збільшення доходу споживача при незмінних цінах показується зміною нахилу бюджетної лінії.
9. Потреби споживача повністю задоволені, якщо він знаходиться у стані рівноваги.
10. Теорія загального рівноважного аналізу вимагає при оцінці одного явища враховувати оцінки інших економічних явищ.

Задача.

Фірма застосовує при виробництві одиниці продукції два види ресурсів – працю та капітал. Ціна одиниці праці – 8 гривень за годину, ціна одиниці капіталу – 12 гривень за годину. За певного рівня випуску граничний продукт праці становить 40 одиниць, граничний продукт капіталу – 60 одиниць. Визначте, чи мінімізує фірма свої виробничі витрати, чи їй потрібно змінити співвідношення ресурсів?

Варіант 13

1. Обґрунтуйте тезу “Витрати фірми носять альтернативний характер”.

2. Якими принципами керується фірма на ринках досконалої конкуренції?

Тести.

Знайдіть вірну відповідь:

1. При яких умовах діє закон спадаючої віддачі змінного фактору виробництва:
 - а) інші фактори виробництва залишаються постійними;
 - б) рівень технології не змінюється;
 - в) всі одиниці змінного фактору виробництва однорідні;
 - г) правильні відповіді а) та б) ;
 - д) всі відповіді правильні.
2. Перехресна еластичність попиту характеризує реакцію:
 - а) ціни одного товару на зміну ціни другого товару;
 - б) величини попиту одного товару на зміну ціни другого товару;
 - в) величини попиту одного товару на зміну величини попиту другого товару;
 - г) ціни одного товару на зміну пропозиції іншого товару;
 - д) попиту на товар внаслідок зміни доходу споживача.
3. Попит на ресурс залежить від:
 - а) ціни продукту, який виробляється з даного ресурсу;
 - б) цін ресурсів – замінників;
 - в) цін взаємодоповнюючих ресурсів;
 - г) ціни даного ресурсу;
 - д) всі відповіді правильні.
4. Рента споживача – це сума грошей:
 - а) яка потрібна споживачу;
 - б) яку держава забирає у споживача за допомогою податків;
 - в) яку виграє споживач через різницю між тією ціною, яку він готовий заплатити і тією ціною, за яку він придбав товар;

- г) яку споживач згоден віддати за якісну продукцію;
- д) всі відповіді правильні.

5. Земля, капітал, праця – базова класифікація факторів виробництва. Чи можливо віднести до капіталу:

- а) гроші, акції, облігації;
- б) тільки акції та облігації;
- в) гроші та акції, але не облігації;
- г) тільки гроші;
- д) ні гроші, ні акції, ні облігації не відносяться до капіталу.

Задача.

Ціна товару зросла з 1,5 долара до 2 доларів, а обсяг попиту зменшився від 1000 до 900 одиниць. Визначте коефіцієнт цінової еластичності та прокоментуйте результат.

Варіант 14

1. Дограничні фірми з нормальним та економічним прибутком

2. Попит на чинники виробництва та їх пропозиція на конкурентному ринку.

Визначте, правильні (п) чи неправильні (н) такі ствердження:

1. Якщо попит нееластичний зростання ціни на 2% матиме наслідком зменшення попиту менш як на 2%.
2. При даному рівні знань і технології збільшення кількості одного ресурсу при незмінній кількості другого ресурсу призведе до зростаючої віддачі того ресурсу, кількість якого збільшилась.
3. Гранична норма технологічного заміщення показує, як фірма може замінити один ресурс іншим і одержати той самий обсяг виробництва.
4. У короткотерміновому періоді фірма не може збільшувати обсяги виробництва.
5. Підприємство завжди знаходило підтримку з боку населення.
6. Економічний прибуток більше бухгалтерського прибутку.
7. В умовах досконалої конкуренції в довготерміновому періоді фірма максимізує прибуток за умовами рівності граничного доходу граничним витратам, середнім витратам та ринковій ціні.
8. У довгостроковому періоді внаслідок одержання конкурентними фірмами економічного прибутку нові фірми будуть входити у галузь
9. Якщо у короткостроковому періоді за всіх рівнів виробництва сукупні витрати конкурентної фірми перевищують її сукупний дохід, фірмі доцільно припинити випуск продукції.
10. На ринку досконалої конкуренції фірми пропонують більш різноманітні товари, ніж на ринку монополістичної конкуренції.

Задача.

Функції обсягів попиту і пропозиції на ринку певного товару мають вигляд:

$$Q_s = 1000 + 20P; \quad Q_d = 200 + 30P.$$

Визначте рівноважну кількість та рівноважну ціну товару. Що відбудеться з параметрами рівноваги при зрушенні кривої пропозиції праворуч?

Варіант 15

1. Виробнича функція з двома змінними факторами. Графічне та алгебраїчне зображення рівноваги виробника.

2. Позитивні та негативні риси ринку монополістичної конкуренції.

Тести

Знайдіть вірну відповідь

1. Що з приведенного нижче не являється джерелом економії від масштабу:
 - а) розподіл і спеціалізація праці;
 - б) зростаюча продуктивність;
 - в) реклама і маркетинг;
 - г) зростаючі ціни на ресурси;
 - д) утилізація відходів.
2. Витрати в економічному сенсі слова (економічні витрати):
 - а) включають в себе явні і неявні витрати;
 - б) включають в себе явні витрати, але не включають неявні;
 - в) включають в себе неявні витрати, але не включають явні;
 - г) не включають ні явні, ні неявні витрати;
 - д) перевищують явні та неявні витрати на величину нормального прибутку.
3. Що з названого не є умовою досконалої конкуренції;
 - а) свобода входу на ринок;
 - б) свобода виходу з ринку;
 - в) диференціація продукту;
 - г) велика кількість продавців та покупців;
 - д) ніхто з суб'єктів ринку не здатний вплинути на ринкову ціну.
4. Положення та нахил кривої байдужості для окремого споживача пояснюється:
 - а) його бажаннями та розмірами доходу;
 - б) лише цінами товарів, які він купує;
 - в) лише його бажаннями;
 - г) бажаннями, розмірами доходів та цінами;
 - д) цінами товарів та розмірами доходів.
5. В довгостроковому періоді:
 - а) всі витрати являються змінними;
 - б) всі витрати являються постійними;
 - в) змінні витрати зростають швидше, ніж постійні;
 - г) постійні витрати зростають швидше, ніж змінні;
 - д) всі витрати виступають як неявні.

Задача Взуттєве підприємство при місячному обсязі випуску $Q = 1000$ пар взуття має загальні постійні витрати (TFC) 200 000 гривень на місяць. Припустимо, що праця – єдиний змінний чинник, а його витрати складають 1250 гривень за годину.

Визначити: середні загальні витрати (ATC) і середні змінні витрати (AVC) при випуску 5 пар взуття за годину.

Варіант 16

1. Рівновага виробника з позицій рівності зваженої граничної продуктивності чинників виробництва.

2. Умови функціонування фірми.

Тести

Знайдіть єдину вірну відповідь

1. Що з названого не призведе до зрушення кривої ринкового попиту на морозиво:
 - а) збільшення кількості дітей у місті;
 - б) зміна погоди;
 - в) підвищення ціни морозива;
 - г) зменшення доходів споживачів;
 - д) зменшення цін на цукерки;
 - д) все назване призведе до зрушення кривої попиту на морозиво.
2. Яке із наступних визначень найбільш точно відповідає поняттю “нормальний прибуток”
 - а) прибуток, який отримується фірмою при $MC = VR$;
 - б) прибуток, який отримується типовою фірмою в галузі;
 - в) прибуток, який фірма отримує при нормальному веденні справ;
 - г) мінімальний прибуток, який необхідний, щоб фірма залишилась в межах даного напрямку діяльності;
 - д) прибуток, який забезпечує підприємцю комфортний рівень життя.
3. На ринку праці з монополістичною владою буде спостерігатися:
 - а) найом такої ж кількості праці, що і на конкурентному ринку, а ставка зарплати буде менше;
 - б) найом меншої кількості робітників, ніж на конкурентному ринку, і ставка зарплати буде менше;
 - в) найом більшої кількості робітників, ніж на конкурентному ринку, а ставка зарплати буде менше;
 - г) найом більшої кількості робітників, ніж на конкурентному ринку, а ставка зарплати буде вище;
 - д) всі відповіді неправильні.
4. Лінія виробничих можливостей показує:
 - а) точні кількості двох товарів, які господарство збирається виробляти;
 - б) кращу із можливих комбінацій двох товарів;
 - в) альтернативні комбінації товарів при наявності даної кількості ресурсів;
 - г) час, коли вступає в дію закон спадаючої продуктивності факторів виробництва;
 - д) зростання виробництва певного товару.
5. Якщо ринкова ціна товару нижча за рівноважну, то:

- а) з'являються надлишки товару;
- б) виникає дефіцит товару;
- в) формується ринок покупців;
- г) падає ціна ресурсів;
- д) конкуренція продавців призводить до подальшого зниження ціни.

Задача.

Фірма виробляє 20 тисяч телефонів за рік при граничних витратах (МС) 175 гривень, середніх загальних витратах виробництва (АТС) 215 гривень.

Визначте економічний прибуток фірми, якщо вона продає телефони по 250 гривень і має рівень граничного доходу 185 гривень, та поясніть, чи є цей прибуток максимально можливим?

Варіант 17

1. Пропозиція землі її особливості, фактори, графічне зображення.

2. Рівновага фірми – досконалого конкурента в короткостроковому періоді.

Тести

Знайдіть вірну відповідь

1. Цінова еластичність попиту буде вище:
 - а) на товари першої необхідності, ніж на предмети розкошу;
 - б) у тих випадках, коли виробник використовує даний товар з найбільшою вигодою для себе;
 - в) чим більше альтернативні витрати виробництва товару;
 - г) чим менше необхідний товар споживачу;
 - д) в жодному з перелічених випадків.
2. Попит на економічний ресурс залежить від:
 - а) ціни продукту, що виробляють з допомогою даного ресурсу,
 - б) ціни ресурсів – замінників;
 - в) цін ресурсів, що доповнюють один одного;
 - г) ціни цього ресурсу;
 - д) всі відповіді правильні.
3. Монополіст, який максимізує прибуток, буде знижувати ціну на свій продукт, коли:
 - а) середні витрати зменшуються;
 - б) витрати на рекламу зростають;
 - в) граничний дохід вище граничних витрат;
 - г) граничний дохід дорівнює змінним витратам;
 - д) всі попередні відповіді вірні.
4. Якщо фірма збільшує витрати на ресурс на 12%, а обсяг виробництва зростає на 8%, то в цьому випадку:
 - а) має місце позитивний ефект масштабу виробництва;
 - б) має місце негативний ефект масштабу виробництва;
 - в) діє закон убутання віддачі;

- г) крива довгострокових середніх загальних витрат зрушиться праворуч;
- д) фірма отримає максимальний прибуток.

5. Щоб опинитися в стані рівноваги (тобто максимізувати загальну корисність) споживач повинен:

- а) не купувати недоброякісні товари;
- б) бути впевненим, що ціни всіх товарів, які він купує, пропорційні загальним корисностям;
- в) врівноважувати граничні корисності товарів, які він купує;
- г) розподіляти дохід таким чином, щоб останній долар, який був витрачений на купівлю будь-якого товару, приносив такий же приріст корисності, як і долар, витрачений на купівлю іншого товару;
- д) бути впевненим, що ціна кожної одиниці товару дорівнює граничній корисності грошей.

Задача

При обсязі виробництва 300 одиниць товару протягом місяця монополіст має середні змінні витрати (AVC) 400 гривень, середні постійні витрати (AFC) 100 гривень. Функція попиту на продукцію монополіста $P = 1000 - Q$, де P – ціна одиниці товару, а Q – обсяг виробництва. Який економічний прибуток отримує монополіст? Чи є цей прибуток максимальним?

Варіант 18

1. Охарактеризуйте переваги та недоліки ринків досконалої конкуренції.

2. Як фірма формує попит на чинники виробництва, коли змінним є тільки один чинник?

Визначте, правильні (п) чи неправильні (н) такі ствердження:

1. На досконало конкурентному ринку окремий продавець не може вплинути на ринкову ціну, як би він не намагався змінити випуск продукції чи знизити ціну на власну продукцію.
2. Для ринків чистої монополії і досконалої конкуренції спільним є те, що це ідеальні ринкові структури, які в реальній економіці практично не зустрічаються.
3. Олігополістична взаємозалежність фірм на ринку призводить до того, що одна з фірм стає домінуючою і ігнорує інтереси інших.
4. Споживання факторів виробництва взаємопов'язане; вони не використовуються окремо і не можуть функціонувати ізольовано один від одного.
5. Фірма повинна зіставляти величину граничного доходу, одержаного від використання додаткової одиниці кожного ресурсу з витратами на придбання цієї одиниці ресурсу.
6. Витрати фірми мінімізуються при такому співвідношенні ресурсів, коли граничні продукти у розрахунку у розрахунку на одиниці вартості кожного ресурсу є однаковими.

7. Флексибілізація означає, що підприємець не може вільно змінювати тривалість робочого тижня, варіювати гарантований обсяг праці, отже – і заробіток.
8. Мінімальна заробітна плата завжди дорівнює прожитковому мінімуму.
9. Капітал – це будь-який ресурс, створений з метою виробництва більшої кількості економічних благ.
10. Дисконтування – процедура підрахунку сьогоднішньої вартості суми, яка може бути отримана через певний термін при існуючій нормі позичкового відсотку.

Задача.

Побудуйте бюджетну лінію споживача, якщо вам відома формула $300i = 5x + 10y$, де i – доход, x – кількість товару А, а 5 гривень – його ціна; y – кількість товару В, а 10 гривень – його ціна. Якою стане бюджетна лінія споживача, якщо його доход зросте до 400 гривень, ціна товару А не зміниться, а ціна товару В зросте до 20 гривень?

Варіант 19

1. Виробнича функція, відношення взаємозаміни та взаємодоповнення між чинниками виробництва.

2. Два підходи до визначення обсягу виробництва з метою максимізації прибутку.

Тести

Знайдіть вірну відповідь

1. Яке з наступних стверджень не відноситься до характеристики еластичного попиту на товар:
 - а) коефіцієнт цінової еластичності менше одиниці;
 - б) загальна виручка продавця скорочується, якщо ціна росте;
 - в) покупці відносно чутко реагують на зміни ціни;
 - г) відносна зміна обсягу попиту більша відносної зміни ціни;
 - д) загальна виручка продавця зростає, якщо ціна зменшується.
2. При інших рівних умовах попит на працю буде менш еластичним, якщо попит на продукт даного виду праці
 - а) являється еластичним ;
 - б) є нееластичним;
 - в) характеризується одиничною еластичністю;
 - г) являється абсолютно еластичним;
 - д) відсутній зв'язок між попитом на працю і попитом на продукт.
3. Еластичність попиту по доходу дорівнює нулю, якщо:
 - а) доход зростає удвічі, а попит залишається колишнім;
 - б) попит зростає однаково з доходом;
 - в) доход зростає, а попит зменшується;
 - г) попит зростає швидше, ніж доход.

4. Що з перерахованого нижче не впливає на попит на працю:
- а) попит на товари, що виробляє цей ресурс;
 - б) відношення граничного продукту праці до граничних продуктів інших ресурсів;
 - в) технологія виробництва;
 - г) зміни в номінальній заробітній платі, які викликані інфляційним процесом;
 - д) все перераховане впливає на попит на працю.
5. Що з названого буде спостерігатися у короткому періоді:
- а) підприємства, що функцію вали в умовах досконалої конкуренції, отримують нульовий економічний прибуток;
 - б) високі вхідні бар'єри дозволять отримати економічний прибуток;
 - в) олігополісти і монополісти, котрі функціонують на неконкурентних ринках, можуть отримувати економічний прибуток;
 - г) правильні відповіді б) і в);
 - д) всі відповіді правильні.

Задача.

Монополіст може продати 10 одиниць товару по ціні 100 доларів за одиницю, але продаж 11 одиниць викличе зниження ціни до 99,5 долара. Визначити граничний дохід при збільшенні обсягу продаж з 10 до 11.

Варіант 20

1. Бюджетні обмеження і можливості споживача.

2. Ринок праці та його особливості. Попит на працю, та чинники, які його визначають.

Тести

Знайдіть вірну відповідь

1. Серед наступних стверджень одне є неправильним. Вкажіть на нього:
- а) кожна точка на кривій байдужості означає різну комбінацію двох товарів;
 - б) кожна точка на бюджетній лінії означає різну комбінацію двох товарів;
 - в) всі точки на кривій байдужості означають однаковий рівень задоволення потреб;
 - г) всі точки на бюджетній лінії означають однаковий рівень грошового доходу;
 - д) всі точки на кривій байдужості означають однаковий рівень грошового доходу.
2. Що із перерахованого призведе до скорочення попиту на землю:
- а) скорочення врожайності;
 - б) збільшення ставки позичкового проценту;
 - в) пониження ставки позичкового проценту;
 - г) підвищення ціни на овочі, що вирощують на цій землі;
 - д) всі відповіді неправильні.
4. Якщо ціна продукту нижча за середні загальні витрати на його виробництво, то фірма в межах короткого періоду функціонування повинна:
- а) зупинити виробництво як можна скоріше;

- б) продовжити виробництво товарів на рівні, де $P = MC$, якщо $P > AVC$;
 - в) обрати нову технологію;
 - г) скоротити накладні витрати;
 - д) продовжити виробництво до тих пір, доки ціна буде покривати постійні витрати.
5. Крива абсолютно нееластичного попиту являє собою:
- а) вертикальну лінію;
 - б) горизонтальну лінію;
 - в) криву лінію;
 - г) пряму лінію з негативним нахилом;
 - д) криву лінію з позитивним нахилом.

Задача.

Підприємець, відкриваючи фірму з пошиття верхнього одягу, припускає виробляти 20 одиниць продукції щомісяця. Такий обсяг випуску можливий при двох комбінаціях витрат матеріалів (А) та праці (Б):

1. $10A + 5B$;
2. $8A + 7B$.

Яку комбінацію краще обрати підприємцю, якщо ціна одиниці матеріалу – 4 грошові одиниці, а ціна одиниці праці – 5 грошових одиниць?

Яку комбінацію обере підприємець, якщо фірма не змінить свій профіль, а ціна одиниці матеріалу знизиться вдвічі?

Варіант 21

1. Загальне визначення витрат фірми. Внутрішні та зовнішні, економічні та бухгалтерські витрати фірми.

2. Попит і пропозиція на ринку праці. Рівновага на конкурентному ринку праці та її графічне зображення.

Тести

Знайдіть вірну відповідь

1. Змінні фактори виробництва – це фактори:
 - а) які можуть бути змінені достатньо швидко при змінюванні випуску продукції;
 - б) які не можуть бути змінені достатньо швидко при змінюванні обсягу продукції;
 - в) ціна яких нестабільна;
 - г) ціна на які не може контролюватися фірмою;
 - д) всі відповіді неправильні.
2. Зростання цін на матеріали, які необхідні для виробництва товару А викличе:
 - а) зрушення праворуч кривої попиту на товар А;
 - б) зрушення ліворуч кривої пропозиції товару А;
 - в) зрушення вгору кривих попиту і пропозиції товару А;
 - г) зрушення праворуч кривої ринкової пропозиції товару А;

- д) правильні відповіді б) та в).
3. На відміну від конкурентної фірми чистий монополіст прагне:
- а) виробляти продукції менше, а ціну встановлювати вище;
 - б) максимізувати прибуток;
 - в) встановлювати ціну, яка відповідає нееластичній ділянці кривої попиту;
 - д) виробляти продукції більше, а ціну встановлювати нижче.
4. Товар можна віднести до товарів нижчої категорії, якщо:
- а) еластичність його попиту за доходом дорівнює 1,3;
 - б) цінова еластичність його попиту дорівнює 1,6;
 - в) перехресна еластичність його попиту дорівнює 0,7;
 - г) еластичність його попиту за доходом дорівнює 0,5;
 - д) перехресна еластичність його попиту дорівнює 0,1.
5. Що з названого не є бар'єром для вступу в галузь:
- а) позитивний ефект масштабу виробництва;
 - б) право власності на природні ресурси;
 - в) необхідність придбання патентів на нові технології;
 - г) великі прибутки;
 - д) все назване – бар'єри для вступу в галузь.

Задача.

Пропозиція землі $Q_s = 10$. Попит фермерів на землю $Q_d = 50 - P$. Збільшення попиту на продукти харчування збільшило попит на землю до $Q_d = 100 - P$. Визначте, на скільки збільшилась земельна рента, якщо ставка банківського проценту зменшилась з 10% річних до 5% річних, а плата за вкладений капітал і амортизаційні підрахування не змінились.

Варіант 22

1. Визначення виробництва. Виробнича функція. Поняття “загальний продукт”, “середній продукт”, “граничний продукт”.

2. Ринок капіталу та його особливості. Визначення капіталу як чинника виробництва, сучасні форми капіталу, валові та чисті інвестиції.

Визначте, правильні (п) чи неправильні (н) такі ствердження:

1. Гранична корисність товару – це зміна сукупної корисності набору товарів при зміні кількості певного блага на одиницю.
2. Перший закон Госсена полягає в тому, що при повторному акті споживання корисність кожної одиниці блага зростає у порівнянні з її корисністю при первинному споживанні.
3. Ринок товарів та послуг знаходиться в рівноважному стані, якщо величина пропозиції дорівнює величині попиту.
4. Теорія поведінки споживача стверджує, що споживач прагне максимізувати різницю між загальною та граничною корисністю.

5. Грошовий капітал є чинником виробництва, необхідним для організації процесу виробництва.
6. Середні постійні витрати фірми можна визначити як різницю між сукупними і змінними витратами, поділену на обсяг випуску.
7. Якщо два ресурси являються взаємодоповнюючими, то зниження ціни одного з ресурсів призведе до зменшення попиту на інший.
8. Гранична доходність фактора виробництва – це реалізований за ринковою ціною граничний фізичний продукт, вироблений додатковою одиницею фактора, залученого у виробництво.
9. Ситуація, коли зростання величини заробітної плати призведе до зменшення пропозиції праці можлива, якщо ефект доходу при виборі між вільним часом та доходом перевищує ефект заміщення.
10. При прийнятті інвестиційних рішень підприємці орієнтуються на номінальну процентну ставку.

Задача.

Фірма – досконалий конкурент виробляє картоплю, ринкова ціна якої 1,5 гривні. Середні загальні витрати фірми (АТС) 0,9 гривні. Граничні витрати (МС) – 1,2 гривні, обсяг продажів щомісяця – 1000 кг. Який економічний прибуток отримує фірма і чи може вона його збільшити?

Варіант 23

1. Виробнича функція з одним змінним чинником. Динаміка середньої і граничної продуктивності при зміні одного чинника; закон спадаючої граничної продуктивності.

2. Види процентних ставок. Дисконтування.

Тести

Знайдіть вірну відповідь

1. При збільшенні еластичності попиту на пшеницю еластичність попиту фермера на землю:
 - а) збільшується;
 - б) скорочується;
 - в) залишається без змін;
 - г) нічого конкретного сказати не можна.
2. Ізокванта ілюструє:
 - а) криву загального об'єму продукту;
 - б) виробничу функцію;
 - в) різні обсяги продукту, які можна виробити при заданій кількості ресурсів;
 - г) криву середнього продукту;
 - д) криву граничного продукту.
3. Збільшення доходу споживача при незмінних цінах графічно виражається в:
 - а) зміні нахилу бюджетної лінії;
 - б) паралельному зрушенні бюджетної лінії ліворуч;

- в) паралельному зрушенні бюджетної лінії праворуч;
- г) зменшенні нахилу бюджетної лінії;
- д) збільшенні нахилу бюджетної лінії.

4. Закон попиту стверджує, що:

- а) перевищення пропозиції над попитом викличе зниження ціни;
- б) якщо доходи споживача зростають, він зазвичай купує більше товарі;
- в) крива попиту має позитивний нахил;
- г) коли ціна товару падає, то обсяг покупок цього товару зростає;
- д) коли ціна товару падає, то обсяг пропозиції цього товару також падає.

5. Що може при інших рівних підвищити ціну ділянки землі:

- а) зниження ставки проценту;
- б) підвищення ставки проценту;
- в) підвищення щорічної ренти;
- г) правильні відповіді а) та в);
- д) нічого з названого.

Задача.

Припустимо, що приватний виробник протягом дня може виробити товари Х (тістечка) та У (котлети) в таких комбінаціях: комбінація А ($0x + 60y$); комбінація Б ($30x + 4y$); комбінація В ($40x + 25y$); комбінація Г ($50x + 0y$). Намалюйте криву виробничих можливостей виробника і підрахуйте, які альтернативні витрати будуть спостерігатися при переході від крапки А до Б, від Б до В, від В до Г. За яких умов виробник може збільшити виробництво котлет, не скорочуючи виробництва тістечок?

Варіант 24

1. Витрати виробництва у короткостроковому періоді. Визначення короткострокового періоду. Види витрат. Графіки витрат.

2. Конкурентні ринки чинників виробництва. Визначення чинників виробництва, їх класифікація. Рівновага на ринку чинників виробництва.

Тести

Знайдіть вірну відповідь

1. Підприємцю відомо, що в нього є дві групи споживачів, одна з яких має більш еластичний попит на його товар у порівнянні з другою групою. Якщо бізнесмен використовує цінову дискримінацію (назначає різним споживачам різні ціни на один товар), то якій групі споживачів треба призначити більш низьку ціну:

- а) обом групам призначити однакову ціну;
- б) обом групам призначити більш високу ціну;
- в) немає значення для бізнесу, якій групі споживачів призначити більш високу ціну;
- г) групі з більш еластичним попитом треба запропонувати більш низьку ціну;
- д) групі з менш еластичним попитом треба запропонувати більш низьку ціну.

2. Цілком ймовірно, що причиною зниження ціни на продукт являється:

- а) зростання податків на приватне підприємство;
- б) зростання доходів споживачів;
- в) зниження цін на виробничі ресурси;
- г) зниження ціни на взаємодоповнюючий товар;
- д) всі відповіді неправильні.

3. Відмінність ціноутворення в умовах досконалої конкуренції від ціноутворення в умовах недосконалої конкуренції полягає в тому, що:

- а) в умовах досконалої конкуренції фірма змушена пристосовуватись до ринкової ціни, а в умовах недосконалої конкуренції вона може диктувати свою ціну;
- б) в умовах досконалої конкуренції фірма розповсюджує свій вплив на меншу кількість агентів, ніж в умовах недосконалої конкуренції;
- в) в умовах досконалої конкуренції фірма практикує цінову дискримінацію, а в умовах недосконалої конкуренції це неможливо;
- г) в умовах недосконалої конкуренції у фірми нема стимулів назначати ціну, вищу граничних витрат;
- д) всі відповіді правильні.

4. Попит та пропозиція можуть бути використані для пояснення координуючої ролі ціни:

- а) на товарному ринку;
- б) на ринку послуг;
- в) на ринку ресурсів;
- г) на валютному ринку;
- д) на всіх ринках.

5. Постійні витрати фірми – це витрати, які не залежать від:

- а) обсягу продукції, що випускається;
- б) часу;
- в) технології;
- г) мінімальної зарплати;
- д) загальних витрат.

Задача.

Споживач має дохід 8 доларів. Ціна товару А – 1 долар, ціна товару В – 0,5 долари. Визначити комбінацію товарів, яка знаходиться на бюджетній лінії.

Варіант 25

1. Ринки чинників виробництва з недосконалою конкуренцією – з моносонічною та монополістичною владою.

2. Умови рівноваги фірми в короткостроковому періоді. Гранична, догранична, загранична фірми.

Визначте, правильні (п) чи неправильні (н) такі ствердження:

1. Класична теорія зайнятості пропонує побудувати функції сукупного попиту і сукупної пропозиції праці в умовах недосконалої конкуренції.

2. Ринки факторів виробництва допомагають визначити, як виробляти товари і послуги.
3. Флексибілізація передбачає посилення ролі держави в регулюванні ринку робочої сили.
4. Конкурентна фірма, яка прагне максимізувати прибуток, наймає додаткового робітника, якщо граничний продукт праці в грошовому вимірі перевищує ставку заробітної плати.
5. Показником ефективності інвестиційного процесу є внутрішня норма окупності (внутрішня норма віддачі).
6. Реальна ставка відсотку – це номінальна ставка відсотку за відрахуванням очікуваного темпу інфляції.
7. Чисте інвестування має місце тільки тоді, коли створюється новий реальний капітал.
8. Чим вища норма відсотка, тим менша поточна дисконтова на вартість.
9. Ефективність виробництва за Парето досягається тоді, коли неможливо перерозподілити використання наявних ресурсів, щоб збільшити випуск одного товару без зменшення випуску іншого.
10. Часткова невизначеність – це такий вид невизначеності, при якому ймовірність події знаходиться між нулем та одиницею.

Задача.

Підприємство продало товар на умовах споживчого кредиту з оформленням простого векселя: номінальна вартість – 1,5 млн. гривень, термін векселя 60 днів. Процентна ставка за наданий кредит – 30%. річних. Через 45 днів з моменту оформлення векселя підприємство вирішило обрахувати вексель у банку, запропонована банком дисконтна ставка складає 25%. Визначте суми, які одержить підприємство і банк.

Варіант 26.

1. Інфраструктура ринку.

2. Поняття еластичності пропозиції, коефіцієнт еластичності пропозиції та чинники, що впливають на еластичність пропозиції.

Визначте, правильні (п) чи неправильні (н) такі ствердження:

1. Монополістична конкуренція поєднує значний розвиток конкуренції з незначною монопольною владою.
2. Цінова дискримінація – це продаж одного і того ж товару різним покупцям за різними цінами.
3. Реклама спонукає підприємців пристосовувати продукт до смаків, уподобань та доходу споживачів.
4. Похідний характер попиту на ресурс означає, що попит фірми на ресурс залежить від попиту на продукт, який виробляє фірма.
5. Конкурентна фірма зменшує кількість робітників, якщо граничні витрати дорівнюють граничному доходу.

6. Якщо держава встановить на конкурентному ринку таку мінімальну заробітну плату, яка вища за рівноважну ставку заробітної плати, то на ринку виникне дефіцит робочої сили.
7. Якщо загальний обсяг інвестицій фірми складає 400 тисяч гривень, а амортизаційні відрахування – 300 тисяч гривень, то фірма здійснює розширене відтворення.
8. Головна перевага конкурентної ринкової системи полягає у тому, що ринок досконалої конкуренції забезпечує ефективний розподіл ресурсів.
9. Умовою забезпечення оптимальної структури економіки є рівність граничної норми трансформації граничній нормі заміни благ для всіх споживачів.
10. Спекуляції зменшують використання дефіцитних і невідтворювальних ресурсів.

Задача.

Технологія виробництва описується виробничою функцією $Q = \min(2x, y)$. Ціна першого і другого ресурсу відповідно 6 і 8 одиниць. Визначте витрати на виробництво 100 одиниць продукції.

Варіант 27

1. Роль ринку в товарному господарстві.

2. Зважена гранична продуктивність чинників виробництва, правило максимізації прибутку.

Визначте, правильні (п) чи неправильні (н) такі ствердження:

1. Споживач на купівлю двох товарів витрачає за тиждень 18 гривень. Товар А коштує 60 копійок, товар В – 12 гривень. Якщо споживач максимізує корисність, то гранична норма заміни товару В на товар А складає $1/20$.
2. Коли доход споживача зростає, він купує менше гамбургерів, але коли при незмінному доході зростає ціна гамбургерів, він купує їх більше. Гамбургери для даного споживача є товаром Гіффена.
3. Кількість блага В, від якої споживач згоден відмовитись в обмін на додаткову одиницю блага А при незмінному загальному рівні корисності, називається граничною нормою заміщення благ (граничною нормою субституції).
4. Граничною є фірма, яка відшкодовує тільки середні змінні витрати.
5. В умовах досконалої конкуренції в довгостроковому періоді фірма максимізує прибуток за умови рівності граничного доходу граничним витратам, ринковій ціні та середнім витратам, тобто коли граничні та середні витрати дорівнюють ринковій ціні.
6. Граничний фізичний продукт – приріст загального продукту в грошовому вимірі наслідок збільшення використання якого-небудь ресурсу.
7. Фірма мінімізує витрати при такому співвідношенні ресурсів, коли граничні продукти у розрахунку на одиницю вартості кожного продукту є однаковими.

8. У короткостроковому періоді дія закону спадної віддачі зумовлює спадання продуктивності додаткових одиниць ресурсу.
9. Реальна ставка відсотку – це номінальна ставка відсотку плюс рівень інфляції.
10. Платежі та витрати різних періодів порівнюються між собою за допомогою процедури дисконтування.

Задача.

Ринок хокеїстів – студентів коледжу характеризується такими кривими попиту та пропозиції, де Q_d – величина попиту, Q_s – величина пропозиції, а P – тижнева платня :

$$Q_d = 1600 - 2P ; \quad Q_s = 900 + 30P.$$

Припустимо, що цей ринок є досконало конкурентним. Якою є тижнева рівноважна плата, скільки студентів задіяно? Скільки студентів буде в команді, якщо встановлять платню у 35 доларів на тиждень?

Варіант 28

1. Ринок чистої монополії: головні ознаки; чиста монополія і НТП.

2. Виробнича функція з двома змінними факторами. Ізокванти та ізокости.

Тести.

Знайдіть вірну відповідь

1. Якщо два товари взаємозамінні, то зростання ціни на перший викличе:
 - а) падіння попиту на другий товар;
 - б) зростання ціни на перший товар;
 - в) збільшення обсягу попиту на другий товар;
 - г) падіння величини попиту на другий товар;
 - д) правильні відповіді а) і г).
2. Ефект доходу має місце в наступному випадку:
 - а) якщо доходи людей падають, вони купують менше даного продукту;
 - б) здешевлення товарів призводить до того, що споживач може купити більше даного товару, не скорочуючи купівлі інших товарів;
 - в) обсяг купівлі нижчих товарів скорочується ;
 - г) по мірі зростання доходу, люди починають зберігати деяку його частку;
 - д) у всіх перерахованих випадках.
3. Якщо фірма збільшила витрати на ресурси на 10%, а обсяг виробництва зріс на 15%, то:
 - а) спостерігається негативний ефект масштабу виробництва;
 - б) спостерігається позитивний ефект масштабу виробництва;
 - в) діє закон спадаючої граничної продуктивності;
 - г) крива загальних середніх витрат зміщується угору;
 - д) фірма максимізує прибуток.
4. Вдосконалення технології при інших рівних умовах зміщує:
 - а) криву ринкового попиту на товар праворуч;

- б) криву ринкового попиту на товар ліворуч;
- в) криву ринкової пропозиції товару праворуч;
- г) криву ринкової пропозиції товару ліворуч;
- д) криві ринкового попиту та ринкової пропозиції праворуч.

5. В довгостроковому періоді:

- а) всі витрати фірми являються змінними;
- б) всі витрати фірми являються постійними;
- в) змінні витрати зростають швидше, ніж постійні;
- г) постійні витрати зростають швидше, ніж змінні;
- д) всі витрати виступають як неявні.

Задача.

Фірма – досконалий конкурент виробляє 20 тисяч телефонів за рік при середніх змінних витратах (AVC) 120 гривень, загальних постійних витратах (TFC) – 700 тисяч гривень.

Який економічний прибуток вона отримає при ринковій ціні одного телефону 245 гривень?

Варіант 29

1. Ціни і розподіл ресурсів на ринку чистого монополіста. Державне регулювання діяльності чистої монополії.

2. Витрати виробництва у короткостроковому періоді. Графіки MC, ATC, AFC, AVC та їх аналіз.

Тести

Знайдіть вірну відповідь

1. Якщо фірма являється за граничною, то її власник повинен:
 - а) мінімізувати масштаби виробництва;
 - б) нарощувати масштаби виробництва;
 - в) утримувати виробництво на такому рівні, щоб $MC = AVC$;
 - г) покинути ринок;
 - д) використати методи нецінової конкуренції.
2. Якщо орендна плата складає 2000 доларів, а ставка відсотку – 8% річних, при якій ціні ділянки землі його покупка буде вигідна для фермера:
 - а) не більше 25 тисяч доларів;
 - б) не більше 20 тисяч доларів;
 - в) не більше 50 тисяч доларів;
 - г) не більше 30 тисяч доларів;
 - д) за будь – якою з названих цін.
3. Поняття досконалої конкуренції припускає, що:
 - а) значна кількість фірм, що оперують в галузі, випускають стандартизовані товари;
 - б) багато покупців, які купують цей товар за поточною ціною;
 - в) всі продавці та покупці мають повну інформацію про ринок;

- г) правильні відповіді а) та в);
 - д) всі відповіді правильні.
4. Чим можна пояснити зрушення кривої попиту на товар Х:
- а) пропозиція товару Х з якоїсь причини зменшилась;
 - б) ціна товару Х зросла, і як наслідок, споживачі вирішили менше його купувати;
 - в) Смаки споживачів викликали зацікавлення до товару Х4
 - г) ціна товару Х зменшилась, тому споживачі вирішили купувати його більше;
 - д) в жодному з вказаних випадків.
5. Що з названого буде спостерігатися у тривалому періоді:
- а) підприємства, що функціонували в умовах досконалої конкуренції, отримують нульовий економічний прибуток;
 - б) високі входні бар'єри дозволять фірмам отримувати економічний прибуток;
 - в) олігополісти і монополісти, які функціонують на неконкурентних ринках, можуть отримувати економічний прибуток;
 - г) правильні відповіді б) і в);
 - д) всі відповіді правильні.

Задача.

Припустимо, що наступні данні відбивають уподобання і можливості споживача, який має бюджет у 54 гривні і який планує весь свій бюджет використати на купівлю товарів Х та У:

$M_{ux} = 60 - 2Q_x$; $M_{Uy} = 48 - Q_y$; $P_x = 2$ гр.; $P_y = 4$ гривні. Визначте, який набір товарів Х та У повинен придбати споживач, щоб максимізувати корисність при обмеженому бюджеті.

Варіант 30

1. Еластичність попиту відносно доходу. Перехресна еластичність попиту.

2. Форми та методи конкурентної боротьби.

Визначте, правильні (п) чи неправильні (н) такі ствердження:

1. Зменшення ціни на котлети призведе при всіх інших рівних умовах до зростання попиту на котлети.
2. Головна перевага конкурентної ринкової системи полягає у тому, що ринок досконалої конкуренції забезпечує максимальний економічний прибуток виробникам.
3. Ефективність у виробництві графічно може бути відображена тільки точкою на межі виробничих можливостей, що відповідає максимальному обсягу виробництва одного товару за нульового обсягу виробництва іншого.
4. Підприємець, змушений приймати рішення в умовах обставин, які швидко змінюються, коли ймовірність результатів неможливо визначити, знаходиться в умовах часткової невизначеності.

5. Фірма мінімізує видатки на ресурси, якщо співвідношення між граничними продуктивностями та цінами всіх ресурсів однакові.
6. Чиста вигода фірми – покупця ресурсу мінімізується, коли гранична цінність покупки стаю рівною граничним видаткам на неї.
7. На ринках з монополістичною конкуренцією не досягається ефективне використання ресурсів.
8. В умовах досконалої конкуренції індекс Лернера дорівнює нулю.
9. Одним з економічних важелів державного регулювання діяльністю монополій є встановлення податку на монопольний прибуток.
10. Фірма досягає оптимального обсягу виробництва, коли різниця між граничним доходом і граничними витратами дорівнює нулю.

Задача.

Підприємство планує здійснити випуск нового виду продукції – товару Х. При цьому воно має вільні кошти у сумі 2800 доларів, які передбачає витратити на закупівлю факторів виробництва – працю та капітал. Продуктивність та вартість одиниці потрібних підприємцю факторів виробництва характеризується наступними даними:

$MP_1 = 800 - 80L$; $MP_K = 4800 - 240K$; $P_L = 40\$$ $P_K = 120\$$. Треба визначити комбінацію факторів виробництва – праці і капіталу, яка дозволяє виробляти максимальний обсяг продукції за умови заданого рівня загальних витрат.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Індивідуальні завдання оцінюються в залежності від повноти їх, застосування додаткового (понад рекомендованої літератури) матеріалу, а також з рахунком стилю по 20 балів згідно з стобальною рейтинговою шкалою.

5.3 Індивідуальні завдання для самостійної роботи за вибором студента

5.3.1. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою здійснюється стосовно таких вимог:

- кількість публікацій – 5, термін їх видання – останні 5 років,
- з кожної публікації надається анотація строго у контексті змісту теми,

Критерії оцінювання: 10 балів (2x5) – за якісне виконане завдання.

Метою виконання такого виду роботи є прагнення заохотити та привчити студентів працювати з науковою літературою. В процесі складання анотованого списку літератури за тією чи іншою темою студенти по-перше, знайомляться з літературою, по-друге, навчаються виділяти в статті головне, чітко формулювати думку. Написання есе, в основу якого покладена та чи інша робота, навчить студента працювати з першоджерелами і спонукає студента, не обмежуючись рекомендованою роботою, шукати інші твори в мережі “Інтернет”, які підтверджують, або спростовують висловлену в даній роботі думку.

Варіант 1.

Складіть анотований список літератури (на менше 5 і не більше 10 назв творів) до теми “ Розвиток малого підприємництва в Україні”.

Варіант 2.

Складіть анотований список літератури (на менше 5 і не більше 10 назв творів) до теми “ Розвиток біржової справи в сучасній Україні”.

Варіант 3.

Напишіть есе по темі:” Розвиток ринку цінних паперів в Україні”.

Варіант 4.

Напишіть есе по темі : “ Інноваційне підприємництво в структурі малого бізнесу в Україні.

Варіант 5.

Напишіть есе по темі : “ Форми підприємництва в Україні”.

Варіант 6.

Складіть анотований список літератури (на менше 5 і не більше 10 назв творів) до теми “ Молодіжний ринок праці в Україні”.

Варіант 7.

Напишіть есе по темі : “ Регулювання ринку праці в Україні”.

Варіант 8.

Напишіть есе по темі : “ Практичне застосування концепції виробничої функції.

Варіант 9.

Напишіть есе по темі : “ Шляхи зменшення тіньового сектору економіки України”.

Варіант 10 .

Напишіть есе по темі: ” Варіативність цілей фірми”.

Варіант 11.

Зробіть конспект першої глави «Теория субъективной стоимости» роботи Дж.Р. Хікса «Стоимость и капитал». Зверніть увагу на роль та властивості кривих байдужості.

Варіант 12.

Охарактеризуйте закон попиту, спираючись на зміст другої глави роботи Дж. Р. Хікса “Стоимость и капитал» « Закон потребительского спроса».

Варіант 13.

Напишіть есе на тему “ Умови рівноваги фірми”, спираючись на роботу Дж.Р.Хікса «Стоимость и капитал», глава шоста «Равновесие фирмы».

Варіант 14.

Напишіть есе на тему “ Взаємозамінність чинників виробництва”, взявши за теоретичну основу працю Дж.Р.Хікса «Стоимость и капитал», глава сьома «Дополняемость и заменяемость в сфере производства».

Вариант 15.

Напишіть есе на тему: “Попит, закон попиту в роботі А.Маршалла «Принципы экономической науки».За основу візьміть главу третю «Градации потребительского спроса» першого тому названої роботи.

Варіант 16.

Напишіть есе на тему “Потреби споживача”. За теоретичну основу візьміть четверту главу першого тому роботи Альфреда Маршалла «Принципы экономической науки « Эластичность потребностей».

Варіант 17.

Напишіть есе “Економічні системи”. В основу покладіть працю Зверякова М.І. «Переход к рынку: проблемы теории» глава перша « Методологические основы анализа переходных экономических систем»

Варіант 18.

Напишіть есе на тему “Особливості сучасного ринку”, взявши за основу роботу Зверякова М.І. «Переход к рынку: проблемы теории», глава 111, параграф « Основные черты современного регулируемого рынка».

Варіант 19.

Складіть анотований список літератури (на менше 5 і не більше 10 назв творів) до теми “Фермерські господарства і перспективи їх розвитку в Україні”.

Варіант 20.

Складіть анотований список літератури (на менше 5 і не більше 10 назв творів) до теми “ Інвестиції. Інвестиційна політика в Україні”.

Варіант 21.

Складіть анотований список літератури (на менше 5 і не більше 10 назв творів) до теми “ Особливості міграції капіталу в сучасних умовах”.

Варіант 22.

Складіть анотований список літератури (на менше 5 і не більше 10 назв творів) до теми “ Транснаціональні корпорації: сутність, роль в сучасній економіці”.

Варіант 23.

Складіть анотований список літератури (на менше 5 і не більше 10 назв творів) до теми “Економічні аспекти глобальних проблем”.

Варіант 24.

Складіть анотований список літератури (на менше 5 і не більше 10 назв творів) до теми “ Трансакційні витрати : визначення, класифікація, та роль в сучасній економіці”.

Варіант 25.

Напишіть есе по темі “ Економічний і політичний ринок : єдність і розбіжності”.

Варіант 26.

Напишіть есе по темі “ Власність на землю та рентні відносини”.

Варіант 27.

Напишіть есе по темі: Ознаки прямої демократії, їх переваги і недоліки.

Варіант 28.

Напишіть есе по темі “Економіка бюрократії. Єдність і розбіжності економічної і політичної ренти.”

Варіант 29.

Напишіть есе по темі: Концепція витрат в неокласичній і трудовій теорії вартості”.

Варіант 30.

Напишіть есе по темі “ Взаємозв’язок основних економічних проблем”.

Варіант 31.

Напишіть есе по темі “Конкурентоспроможність українських товарів: показники і чинники”.

Варіант 32.

Складіть анотований список літератури (на менше 5 і не більше 10 назв творів) до теми “ Загальна рівновага і Парето- оптимальність”.

Варіант 33.

Складіть анотований список літератури (на менше 5 і не більше 10 назв творів) до теми “ Формування ринкової інфраструктури в Україні”.

Варіант 34.

Складіть анотований список літератури (на менше 5 і не більше 10 назв творів) до теми “ Регулювання та перерегулювання ринку праці.”

Варіант 35.

Складіть анотований список літератури (на менше 5 і не більше 10 назв творів) до теми “ Проблеми функціонування малого бізнесу в Україні”.

5.4 Програмні екзаменаційні питання

1. Мікроекономіка як складова частина економічної теорії.

Визначення предмета мікроекономіки; суб'єкти та об'єкти економічних відносин на мікрорівні; позитивний та нормативний мікроекономічний аналіз; застосування та межі мікроекономічної теорії.

2. Позитивний і нормативний мікроекономічний аналіз.

Визначення предмета мікроекономічного аналізу; мета позитивного аналізу; мета нормативного аналізу; зв'язок позитивного й нормативного аспектів у реальній дійсності; нормативна економічна теорія та економічна політика.

3. Проблема обмеженості ресурсів та необхідність вибору.

Сутність економічних ресурсів та їх види; крива виробничих можливостей; неповне використання виробничих можливостей, зрушення кривої виробничих можливостей; альтернативні витрати.

4. Ринок, його роль і функції.

Визначення ринку; роль ринку в товарному господарстві; передумови функціонування ринкового механізму; функції ринку.

5. Ринок та умови його функціонування.

Визначення ринку; ознаки вільного підприємництва; приватна власність: економічний та юридичний аспекти; конкуренція.

6. Ринок і форми його організації.

Визначення ринку; галузевий ринок та його види залежно від територіальних масштабів; структура ринку.

7. Ринок та його види.

Визначення ринку; різновиди ринку в залежності від об'єктів угод; ринкова кон'юнктура та її показники.

8. Конкуренція та її види.

Визначення конкуренції; цінова та нецінова конкуренція; ознаки досконалої конкуренції; ознаки недосконалої конкуренції та її форми.

9. Характерні риси ринку досконалої конкуренції.

Визначення досконалої конкуренції; головні ознаки ринку досконалої конкуренції; позитивні та негативні риси ринку досконалої конкуренції.

10. Ринок монополістичної конкуренції.

Визначення монополістичної конкуренції; головні ознаки ринку монополістичної конкуренції; позитивні та негативні риси ринку монополістичної конкуренції.

11. Ринок чистої монополії.

Визначення чистої монополії; головні ознаки ринку “чистої монополії”; форми конкуренції на суто монопольному ринку; позитивні та негативні риси ринку чистої монополії.

12. Особливості конкуренції на олігопольному ринку.

Визначення олігополії; головні ознаки олігопольного ринку; позитивні та негативні риси олігопольного ринку.

13. Олігополістична структура ринку.

Визначення олігополії; причини існування олігополії; показники концентрації ринку; особливості конкуренції.

14. Порівняльна оцінка конкурентного та чисто монопольного ринків.

Ознаки конкурентного ринку; ознаки монопольного ринку; економічні наслідки досконалої конкуренції; економічні наслідки монополізації; антимонопольна політика.

15. Потреби, їх структура, класифікація та тенденція розвитку.

Визначення потреб; ознаки, класифікація потреб; матеріальні потреби та їх класифікація; духовні та соціальні потреби; тенденції змін потреб в сучасних умовах.

16. Економічні блага та їх класифікація.

Визначення вартості в різних напрямках економічної думки; визначення блага; класифікації економічних благ; загальна та гранична корисність економічного блага; процес споживання та динаміка зміни сукупної та граничної корисності, перший закон Госсена.

17. Корисність, теорія граничної корисності.

Корисність, величина корисності; загальна, середня, гранична корисність; визначення та графічне зображення; закон спадної граничної корисності та його теоретичне обґрунтування.

18. Попит, закон попиту. Крива попиту.

Визначення індивідуального попиту; функція та крива індивідуального попиту; закон попиту і його теоретичне обґрунтування; ринковий попит; висновки, що обумовлені законом попиту.

19. Попит, нецінові детермінанти попиту.

Визначення індивідуального попиту; індивідуальний і ринковий попит та їх графічне зображення; нецінові детермінанти ринкового попиту та їх вплив на зрушення кривої попиту.

20. Пропозиція, закон пропозиції. Крива пропозиції.

Визначення індивідуальної пропозиції; функція та крива індивідуальної пропозиції; закон пропозиції та його теоретичне обґрунтування; ринкова пропозиція.

21. Пропозиція, нецінові детермінанти пропозиції.

Визначення індивідуальної пропозиції; індивідуальна та ринкова пропозиція та їх графічне зображення; нецінові детермінанти ринкової пропозиції та їх вплив на зрушення кривої пропозиції.

22. Еластичність попиту відносно ціни.

Поняття цінової еластичності попиту; коефіцієнт цінової еластичності попиту та його величина; визначення цінової еластичності попиту за показником загальної виручки; чинники, які визначають цінову еластичність попиту; вплив цінової еластичності на поведінку фірми.

23. Еластичність попиту відносно доходу. Перехресна еластичність попиту.

Визначення еластичності попиту відносно доходу; коефіцієнт еластичності попиту відносно доходу та його величина; визначення перехресної еластичності попиту; коефіцієнт перехресної еластичності попиту та його величина; практичне значення еластичності попиту відносно доходу та перехресної еластичності.

24. Цінова еластичність попиту та пропозиції.

Поняття цінової еластичності попиту; коефіцієнт цінової еластичності попиту та його величина; поняття цінової еластичності пропозиції; коефіцієнт цінової еластичності пропозиції та його величина; вплив фактору часу на еластичність пропозиції.

25. Ринкова рівновага. Рівноважна ціна.

Визначення ринкової рівноваги та її графічне зображення; механізм встановлення ринкової рівноваги.

26. Попит та пропозиція в умовах контролю за цінами.

Визначення ринкової рівноваги та її графічне вираження; дія механізму попиту і пропозиції в умовах підтримки виробника з боку уряду; наслідки цінової політики уряду щодо встановлення ціни, нижчої за рівноважну; миттєва, короткострокова та довгострокова ринкові рівноваги.

27. Криві байдужості споживача.

Визначення кривої байдужості споживача та її властивості, графічне зображення; карта байдужості споживача; гранична норма субституції; зона субституції.

28. Стан рівноваги споживача з кардиналістської позиції.

Сутність кардиналістської теорії. Поняття “рівновага споживача”; рівність зважених граничних корисностей благ; другий закон Госсена.

29. Стан рівноваги споживача з позиції ординалістської теорії.

Сутність ординалістської теорії; графічне та алгебраїчне зображення стану рівноваги споживача; крива “доход-споживання”; крива “ціна-споживання”; ефект субституції та ефект доходу.

30. Бюджетні обмеження і можливості споживача.

Бюджетна лінія споживача; поняття нахилу бюджетної лінії; відображення бюджетними лініями змін доходу споживача та ціни товарів, крива “доход – споживання”, крива “ціна – споживання”; ефект доходу і ефект заміщення.

31. Зміна стану рівноваги споживача при зміні його доходу і цін благ.

Крива “доход – споживання”; крива “ціна-споживання”; ефект субституції та ефект доходу.

32. Виробництво. Виробнича функція.

Визначення виробництва; виробнича функція; відношення взаємозаміни та взаємодоповнення між факторами виробництва; поняття “загальний продукт”, “середній продукт”, “граничний продукт”.

33. Виробнича функція з одним змінним фактором.

Визначення виробничої функції; поняття “загальний продукт”, “середній продукт”, “граничний продукт”; динаміка середньої і граничної продуктивності при зміні одного фактора, закон спадної віддачі.

34. Рівновага виробника з точки зору рівності зваженої продуктивності факторів виробництва.

Граничний продукт фактора виробництва, його фізичне та вартісне вимірювання; поняття рівноваги виробника; зважена продуктивність факторів виробництва; правило максимізації прибутку.

35. Виробнича функція з двома змінними факторами.

Визначення виробничої функції; ізокванта та її властивості, карта ізоквант; зона технічного заміщення факторів виробництва; ізокошта та її графічне зображення; графічне та алгебраїчне зображення рівноваги виробника.

36. Фірма, види фірм за формами власності.

Визначення поняття “фірма”; мотивація поведінки фірми; умови функціонування фірми; види фірм за формами організації бізнесу.

37. Прибуток фірми: бухгалтерський та економічний підходи.

Загальне визначення витрат фірми; внутрішні та зовнішні, економічні та бухгалтерські витрати; нормальний прибуток; економічний та бухгалтерський прибутки; значення економічного прибутку в розвитку фірми.

38. Витрати виробництва у короткостроковому періоді.

Визначення короткострокового періоду в функціонуванні фірми; види витрат: сукупні витрати, постійні та змінні витрати, граничні, середні загальні, середні постійні та середні змінні витрати; графіки MC , ATC , AFC , AVC та їх аналіз.

39. Витрати виробництва у довгостроковому періоді.

Визначення довгострокового періоду в функціонуванні фірми; особливості довгострокових витрат у порівнянні з короткостроковими; крива довгострокових середніх витрат та її графічне зображення; концепція мінімально ефективного розміру фірми.

40.Ефект масштабу та його види.

Визначення довгострокового періоду в функціонуванні фірми; позитивний ефект від масштабу виробництва; негативний ефект від масштабу виробництва; крива довгострокових середніх витрат та її графічне зображення.

41.Рівновага фірми – досконалого конкуренту в короткостроковому періоді.

Поняття короткого періоду в функціонуванні фірми; два підходи до визначення обсягу виробництва з метою максимізації прибутку; умови рівноваги фірми.

42.Умови прибутковості та збитковості фірм – досконалих конкурентів у короткому періоді.

Поняття короткого періоду в функціонуванні фірми; графік, що характеризує співвідношення ринкової ціни та умов прибутковості, беззбитковості й збитковості фірм; загранична, гранична та догранична фірми; пропозиція фірми в короткостроковому періоді.

43.Рівновага фірми і галузі з досконалою конкуренцією в довгостроковому періоді.

Поняття довгострокового періоду в функціонуванні фірми та галузі; позитивний і негативний ефекти від масштабу виробництва та рівновага фірми; положення довгострокової рівноваги галузі, причини зникнення економічного прибутку в галузі; ефективність ринку досконалої конкуренції.

44.Вибір монополістом ціни і обсягу виробництва.

Крива попиту і крива граничного доходу монополіста; цінова дискримінація; положення довгострокової рівноваги чистого монополіста при максимальному економічному прибутку.

45.Економічні наслідки чистої монополії та державне регулювання її діяльності.

Ознаки “чистої монополії”; ціни і розподіл ресурсів на ринку чистого монополіста, у порівнянні з ринком досконалої конкуренції; суперечливе відношення чистого монополіста до НТП; напрями державного впливу на поведінку чистого монополіста, рівень регульованої державою ціни монополіста; приклади боротьби з монополізмом у вітчизняній та іноземній економіці.

46.Ринки факторів виробництва

Визначення факторів виробництва та їх різновидів; взаємозв'язок ринків товарів та факторів виробництва; похідний попит на ресурси; еластичність похідного попиту; попит на фактори виробництва та їх пропозиція на конкурентному ринку; рівновага на ринку факторів виробництва.

47.Рівновага на ринку праці.

Праця як фактор виробництва; ринковий попит на працю та фактори його зміни; ринкова пропозиція праці; рівновага на ринку праці та її графічне відображення.

48. Особливості сучасного ринку праці.

Вплив НТР на сучасний ринок праці; регулювання ринку праці: суб'єкти, напрями та інструменти регулювання; роль держави в регулюванні сучасного ринку праці.

49. Ринок капіталу і його структура.

Визначення капіталу як фактора виробництва; форми капіталу; валові та чисті інвестиції; попит та пропозиція капіталу; рівень доходності, прибуток на капітал; види процентних ставок; рівновага на ринку капіталу; рівноважна ціна.

50. Ринок землі та його особливості.

Поняття землі як фактора виробництва; особливості формування попиту на землю, пропозиція землі; рівновага на ринку землі; ціна землі як капіталізована рента.

51. Аналіз часткової та загальної рівноваги.

Часткова та загальна рівновага; умови стану рівноваги; ефект зворотного зв'язку; модель загальної економічної рівноваги Вальраса; закон Вальраса.

52. Рівновага в економіці обміну.

Необхідність та вигоди ринкового обміну; діаграма Еджворта; взаємовигідний обмін; ефективність при обміні; крива контрактів; парето- ефективний розподіл.

53. Ефективність у виробничій сфері.

Розподіл виробничих ресурсів; оптимальний, за Парето, розподіл ресурсів; внутрігалузева та міжгалузева ефективність використання і розподілу ресурсів; крива виробничих контрактів; межа виробничих можливостей; загальні умови ефективності.

54. Теорія загальної рівноваги та політика у галузі економіки добробуту.

Визначення суспільного добробуту; теореми теорії добробуту; функція суспільного добробуту, її різновиди; критерії оцінки добробуту; концептуальні підходи до проблеми щодо справедливості розподілу суспільного добробуту.

6. Критерії оцінювання знань студента (поточний рейтинг)

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент в ході вивчення дисципліни, дорівнює 100. З них:

- 20 балів – за систематичність і активність роботи на практичних заняттях,
- 50 балів – за виконання 2-х модульних контрольних робіт (25X2),
- 20 балів – за якісно виконані індивідуальні завдання (12балів та 8балів),
- 10 балів – за якісно виконане індивідуальне завдання за вибором студента.

7. Підсумковий контроль знань студентів з дисципліни – іспит

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати на іспиті, дорівнює 100 балам.

Стосовно змісту екзаменаційного білету бали розподіляються таким чином:

1. Теоретичні питання:
перше питання – 30 балів,
друге питання – 30 балів.
2. Тести:
10 балів (2x5).

3. Практична частина:
задачі – 30 балів (2х15).

8. Остаточний рейтинг студента з дисципліни

Остаточна рейтингова оцінка з дисципліни розраховується як середня оцінка із балів поточного і підсумкового контролю. Оскільки рейтингова оцінка не є в цей час єдиною системою оцінювання знань, то здійснюється перерахунок рейтингових балів у дійсні оцінки чотирьохбальною шкалою за такою схемою та оцінкою за шкалою ECTS (табл.1)

Таблиця 1

Оцінка за шкалою ECTS	Загальний рейтинговий бал із дисципліни	Оцінка
A	90-100	5 «відмінно»
B	89-80	4 «добре»
C	79-70	
D	69-60	3 «задовільно»
E	59-50	
FX	49-26	2 «незадовільно» з можливістю повторного складання іспиту
F	0-25	2 «незадовільно» - з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПИСЬМОВОГО ІСПИТУ ОЦІНКА «ВІДМІННО»

– „А” – ставиться, якщо студент набрав 90-100 балів:

1. Наявність самостійного мислення та вміння аналізувати матеріал – 20 балів.
2. Конкретність відповіді на питання – 5 балів.
3. Названі, проаналізовані всі поняття, категорії, передбачені програмою курсу – 10 балів.
4. Застосовані здобуті знання в аналізі та оцінці сучасних соціально-економічних процесів і явищ – 10 балів.
5. Зроблені необхідні висновки – 10 балів.
6. Чітке формулювання висновків та узагальнень. – 5 балів.
7. Безпомилково виконано тест – 10 балів.
8. Безпомилково виконані задачі – 30 балів.

Відповідь базується на самостійному мисленні, вона є змістовною і вичерпною по питанню що розглядається. Студент демонструє знання матеріалу курсу, проблеми, що висвічується, вміння користуватися поняттями, економічними категоріями, систематизувати їх. В письмовій роботі дані правильні формулювання, матеріал поданий грамотно, логічно. Із розглянутої проблеми зроблені чіткі висновки. При необхідності, студент обґрунтовує свою власну думку при оцінці сучасних соціально-економічних процесів і явищ. Студент безпомилково виконує тестові завдання.

ОЦІНКА “ДОБРЕ”

– „**B**” – ставиться, якщо студент набрав 80-89 балів,

– „**C**” – ставиться, якщо студент набрав 70-79 балів:

1. Вміння частково самостійно аналізувати сучасну соціально-економічну ситуацію – 15 балів.
2. Рівень конкретності відповіді (має упущення, залучено матеріал поза питанням, що розглядається) – 3 бала.
3. Рівень залученості до відповіді понять та категорій – 12-16 балів.
4. Рівень застосовності здобутих знань в аналізі та оцінці сучасних соціально-економічних процесів і явищ – 9-10 балів.
5. Рівень проблемних висновків – 9-10 балів.
6. Рівень чіткості формулювання висновків та узагальнень – 5-10 балів.
7. Рівень відповіді на більшу частину тестового завдання – 5 балів.
8. Рівень виконання задач – 15 балів

Відповідь свідчить про знання матеріалу курсу, змісту понять та категорій. Формулювання правильні, матеріал засвоєний в обсязі програми курсу. В письмовій роботі можливі деякі упущення, несуттєві пробіли в освоєнні деяких питань. Студент спроможний аналізувати сучасну соціально-економічну ситуацію. Студент виконує більшу частину тестового завдання.

ОЦІНКА “ЗАДОВІЛЬНО”

– „**D**” – ставиться, якщо студент набрав 60-69 балів,

– „**E**” – ставиться, якщо студент набрав 50-59 балів:

1. Присутні елементи самостійного аналізу сучасної соціально-економічної ситуації – 10-15 балів.
2. Рівень конкретності, що свідчить про ознайомлення з основним матеріалом курсу – 2-6 балів.
3. Рівень залученості до відповіді понять та категорій – 10-12 балів.
4. Вміння фрагментарно використовувати набуті знання в оцінці сучасних соціально-економічних процесів і явищ – 7-8 балів.
5. Висновки носять поверховий характер – 7-8 балів.
6. Рівень чіткості формулювання висновків та узагальнень – 4-8 балів.
7. Виконано половину тестових завдань (залежно від змісту тесту) – 2 балів.
8. Виконано половина задач – 10 балів

Відповідь свідчить про засвоєння основної частини програмного матеріалу, але має неповне розкриття питання, допущена непослідовність, неточні формулювання. Студент виявляє труднощі в самостійному аналізі сучасної соціально-економічної проблематики. Висновки мають поверховий характер. Тести виконані не в повному обсязі.

ОЦІНКА “НЕЗАДОВІЛЬНО”

– „**FX**” – ставиться, якщо студент набрав 20-49 балів - з правом повторного складання іспиту,

– „F” – ставиться, якщо студент набрав 0-19 балів - без права повторного складання іспиту (студент повинен прослухати курс ще раз):

1. Відповідь не показує розуміння соціально-економічних процесів - до 10 балів.
2. Відповідь свідчить, що більша частина матеріалу не засвоєна - до 5 балів.
3. Відповідь має безсистемний характер - до 10 балів.
4. Матеріал відповіді не пов'язаний з знанням сучасних соціально-економічних процесів і явищ - до 7 балів.
5. Висновки носять фрагментарний характер, чи відсутні взагалі - до 7 балів.
6. Формулювання не мають чіткості - до 4 балів.
7. Виконано менше половини тестових завдань (залежно від змісту тексту) - до 2 балів.
8. Виконано менше половини задачі – 5 балів

Відповідь свідчить, що студент не засвоїв більшу частину програмного матеріалу, не виявив знання понять та категорій. Відповідь має безсистемний та помилковий характер. Студент не може зв'язати розглянутий теоретичний матеріал з сучасністю. Тестові завдання не виконані.

9. ЛІТЕРАТУРА

1. Барр Р. Политическая экономия. – М.: Международные отношения, 1995. Т. 1.
2. Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе / Пер. с англ. – М.: Дело ЛТД, 1994. Гл. 17.
3. Борисенко З. Умови економічної конкуренції в Україні // Економіка України. – 2002. – №10.
4. Брагинский С.В., Певзнер Я.А. Политическая экономия: дискуссионные проблемы, пути обновления. – М.: Мысль, 1991.
5. Будаговська С., Кілієвич О. та ін. Мікроекономіка. Макроекономіка. – К.: Основи, 1998.
6. Бутко Н. Инвестиционные аспекты повышения конкурентоспособности экономики // Экономика Украины. – 2004. – №4.
7. Бутук А.И. Экономическая теория. – К.: Вікар, 2000.
8. Водомеров Н.К. Некоторые вопросы теории стоимости // Вестн. Моск. ун-та. Сер. Экономика. – 1999. – №6.
9. Гальперин В.М., Игнатьев С.М., Моргунов В.И. Микроэкономика: в 2-х т. / Общая ред. В.М.Гальперина. – С.-Птб.: Экономическая школа, 1999.
10. Горобчук Т.Т. Мікроекономіка. – К.: ЦУЛ, 2002.
11. Горошко М.Ф., Кулішов В.В. Мікроекономіка. Тести. Ситуації. Задачі. Навчальний посібник. – Київ: Ельга, Ніка-Центр, 2003.
12. Гранатуров В.М. Экономический риск. – М.: Изд-во «Дело и Сервис», 1999.
2. Добрынин А. Еще раз о предмете исследования экономической теории // РЭЖ. – 1993. – №6.
3. Долан Эдвин Дж., Линдсей Дэвид Э. Рынок: микроэкономическая модель. – СПб., 1992.

4. Економічна теорія. / За ред. Є.М.Воробйова. – К., 2001.
5. Емцов Р.Г., Лукин М.Ю. Микроэкономика. – М.: ДИС, 1997.
6. Задоя А.О. Мікроекономіка. Курс лекцій. Навчальний посібник. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2000.
7. Зверяков М.И. Переход к рынку: проблемы теории. – Од.: Логос, 1992.
8. Зверяков М.І. Інвестиційне забезпечення сталого економічного розвитку. – ОГЕУ, Вісник соціально-економічних досліджень. – Од., 2004.
9. Зяблюк Р.Т. Трудовая теория стоимости и полезность. – М.: Экономический факультет, ТЕИС, 2001.– 448с.
10. Ивашковский С.Н. Микроэкономика. – М.: Дело, 1998.
11. Кадзума Татеиси. Вечный дух предпринимательства. – К., 1992.
12. Карагодова О.О., Черваньов Д.М. Мікроекономіка. – К.: Четверта хвиля, 1997.
13. Коноводченко Л.Я., Кушнарєва Б.П., Лаяк Н.С. Общая экономическая теория. Политическая экономия. Микроэкономика. Макроэкономика. Учебное пособие.- Од.: МП «Гермес», 1998. – 292с.
14. Коуз Р.Г. Природа фирмы. В сб. Вехи экономической мысли. Теория фирмы. – СПб., 2000.
15. Крайник О.П., Клепова З.В. Фінансовий менеджмент. – Київ-Львів, 2001.
16. Лісовий А.В. Мікроекономіка. Курс лекцій. – Київ: ЦУЛ, 2003.
17. Майєр Джеральд М., Раух Джеймс Е., Феліпенко Антон. Основні проблеми економіки розвитку. – К.: Либідь, 2003.
18. Макконнелл К., Брю С. Экономикс. Принципы, проблемы и политика. В 2 т. – М.: Республика. Т.1, 1987.
19. Маршалл А. Принципы экономической науки. – М.: Прогресс, 1993.
20. Маршалл А. Принципы политической экономии. – М., 1983. Т. 2. Кн.5. Гл. 1.
21. Монополизм и антимонопольная политика/А.В. Барышева, Ю.В. Сухотин, В.Н. Богачев и др. – М.: Наука, 1994.– 24с.
22. Нагарний О. Захист від недобросовісної конкуренції : світовий досвід та українські реалії // Юрид. Вісн. України. – 2000. – № 35.
23. Нуреев Р.М. Курс микроэкономики. – М.: НОРМА, 2002.
24. Нуреев Р.М. Предпосылки новой экономической парадигмы: онтология и гносеология // Вопросы экономики. – 1993. – №4.
25. Нуреев Р.М. Теория общественного выбора. Курс лекций. – М.: Изд. дом ГУ ВШЭ, 2005.
26. Основи економічної теорії. Мікроекономіка. Макроекономіка. / За ред. А.К. Покритана, М.І. Збарського. – Одеса, 1999.
27. Основи економічної теорії. Політекономічний аспект. / За ред. Г.Н. Климка. К.: “Знання-Прес”, 2002.
28. Паламарчук В.О., Філюк Г.М. Державне регулювання природних монополій в Україні // Економіка, фінанси, право. – 2001. – № 5.
29. Папиев М. Мировой опыт применения социальных стандартов // Экономика Украины. – 2004. – №1.

- 30.Пезенти А. Очерки политической экономии капитализма. – М.: Прогресс, 1976, Т.2.
- 31.Пиндайк Р., Рубинфельд Д. Микроэкономика. – М.: «Экономика», «Дело», 1992.
- 32.Піндайк Р., Рубінфелд Д. Мікроекономіка. – К.: Основи, 1996.
- 33.Положенко Д. Социальная сфера и ее финансовое наполнение // Экономика Украины. – 2005. – №5.
- 34.Потапов В.В. Модификация теории полезности. – М.: Мысль, 1984.
- 35.Робинсон Дж. Экономическая теория несовершенной конкуренции. – М.: Прогресс, 1986.
- 36.Романенков И.Д. Издержки производства в современной экономике. – М.: МГУ, 1998.
- 37.Самуельсон П. Економіка. – Львів, "Світ", 1993.
- 38.Самуельсон П., Нордгауз В. Мікроекономіка. – К.: Основи, 1998.
- 39.Симкина Л.Г., Корнейчук Б.В. Микроэкономика / 2-е изд. – СПб., 2003.
- 40.Словник сучасної економіки МАКМІЛЛАНА / Пер. з англ./ К.: "АртЕк", 2000. –640с.
- 41.Смит А. Исследования о природе и причинах богатства народов. – М., 1962.
- 42.Теория потребительского поведения и спроса / Под общ. Ред. В.М. Гальперина. – СПб.: Экономическая школа, 1993.
- 43.Устенко О.Л.Теория экономического риска. – К., 1997.
- 44.Фишер С., Дорнбуш Р., Шмалензи Р. Экономика. – М.: Дело, 2000.
- 45.Хайек Ф. Дорога к рабству – М.: Экономика, 1992.
- 46.Харвей Дж. Современная экономическая теория: Пер. с англ. – М.: ЮНИТИ–ДАНА, 2003.
- 47.Хикс Дж. Р. Стоимость и капитал. – М.: Прогресс, 1993.
- 48.Шерер Ф., Росс Д. Структура отраслевых рынков: Пер. с англ. – М.: ИНФРА–М, 1997.
- 49.Эклунд Клас. Эффективная экономика. Шведская модель. – М.: Экономика, 1991.
- 50.Экономика фирмы. Словарь-справочник / Под ред. В.К.Скляренко, О.И.Волкова. – М.: ИНФРА–М, 2000.
- 51.Экономическая теория / Под ред. Дж. Итуэлла, М. Милгейта, П. Ньюмена: Пер. с англ. – М.: ИНФРА–М, 2004.
- 52.Экономическая теория: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений / Под ред. В.Д. Камаева. – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999.
- 53.Ястремський О.І., Гриценко О.Г. Основи мікроекономіки. –К.: Товариство "Знання", 2001.